

DOMOLJUB

ŠTEV. 33.

V LJUBLJANI, DNE 16 AVGUSTA 1933

LETO 46.

Cena 18 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«; naročila, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Telefon uredništva: 2349

Telefon uprave: 2992

Podpišemo Beseda pravega Jugoslavana

Pod naslovom »Ustvarjanje jugoslovanske miselnosti« je priobčila belgajska »Pravda« št. 19322, z dne 1. avgusta 1933 članek dr. Dragutina Arandjelovića, ki ga je ponatisnila tudi »Hrvatska Straža« v svoji izdaji št. 178, z dne 8. avgusta 1933. Članek vseučiliškega profesorja belgajske univerze dr. Drag. Arandjelovića se v prevodu glasi:

Mi smo narod, ki često pada iz ene skrajnosti v drugo; mi smo ljudje, ki često nimajo čuta za mero. In to ne v javnem in ne v zasebnem življenju. Kakšni politični režimi niso vse te tekmo samo enega desetletja drug drugega zamenjavali. Imeli smo pravi in lažni parlamentarizem, demokracijo in demagogijo, oligarhijo in vlado meča, diktaturo in ustavno monarhijo. Živeli smo pod režimom svobodenega časnikarstva, ki ni imelo obzira niti do najvišjih avtoritet, in pod katerim so smeli pozvani in nepozvani, učeni in neučeni, skoro brez kazni in za hrbtom kritikovati in napadati vsakogar, dočakali pa smo tudi, da nismo smeli niti s svojim podpisom z najboljšo namero kritikovati to, kar je za nič v državni upravi...

Še ni daleč čas, ko je bila celo beseda »Jugoslavija«, »jugoslovanski« za zlo vzeta v javnem življenju. Spominjate se gotovo dobe, ko se je naša država imenovala »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Kdor bi si bil tedaj upal imenovati jo »Jugoslavijo«, smatrali bi ga bili skoro za izdajalca, a neki tedanji vladni list je resno trdil, da si je to besedo izmislila bila črnorumeni coprnci (Avstrija), samo, da bi zanesla razdor med Srbe, Hrvate in Slovence... In besno je napadal ljudi, ki so se kot dobri Srbi, Hrvati ali Slovenci šteli za Jugoslovane.

Odkar je naša država dobila ime »Jugoslavija«, ki najboljšo odgovarja njenemu sestavu, padli smo v drugo skrajnost. Zdaj je na dnevnem redu pojm Jugoslavija, jugoslovanski. Vse je zdaj »jugoslovansko«. Celo jezik je postal jugoslovanski!... Na vseh straneh same jugobanke, jugozavodi, jugopodjetja, jugotrgovine... Zlasti med nami Srbi. Zdaj se izogibljemo imenu Srb—srbski, Hrvat—hrvatski, Slovenec—slovenski. So tudi že ljudje, ki mislijo, da se ne smejo več šteti za Srbe ali Hrvate ali Slovence, ampak za »Jugoslovane«, ki ne smejo jezika, ki ga govore, imenovati srbski, hrvatski, slovenski ampak jugoslovanski, in ki v uradne popisne liste zapisujejo, da so »narodnosti jugoslovanske« in da jim je materni jezik »jugoslovanski«... Zato se piše

tudi »zgodovina Jugoslavije« ne pa zgodovina Srbov, Hrvatov, Slovencev.

In zdaj je prišlo na vrsto ustvarjanje »jugoslovanskega mišljenja«... Tako g. Peter Skok, prof. zagrebškega vseučilišča, poslanec ministrstva prosvete pri izpitih na ljubljanski gimnaziji, pravi v nekem članku »Pravde«: Jaz mislim, da je prav lahko mogoče ustvariti jugoslovansko miselnost s pomočjo srednje šole... Potrebno je, da oblast izda navodila za posamezne predmete... Pomanjkanje teh navodil se zelo občuti v narodnih predmetih, posebno v zgodovini. Ti predmeti imajo svoj namen, da ustvarjajo jugoslovansko miselnost. Tu je treba učiteljem dati »maršrute«.

G. profesor se v tem svojem članku v »Pravdi« ni poglobil izrazil o tem: v čem je ta jugoslovanska miselnost, ki jo je treba ustvarjati s pomočjo šol. Zato ne moremo dalje govoriti o njegovih nazorih v tem pravcu. Ali potrebno je vendarle razpravljati o tem vprašanju in naglasiti gotova načela, s katerimi se bo morda tudi g. profesor skladal.

Treba je zares odločno delati, da se ustvari jugoslovanska miselnost, toda ne za ceno zanikanja Srbstva, Hrvatstva, Slovenstva. Delajmo na tem, da bodo vsi državljani te države, a v prvi vrsti Srbi, Hrvati in Slovenci, dobri Jugoslovani, toda prav tako tudi dobri Srbi, Hrvati ali Slovenci. Zakaj Jugoslovanstvo je zveza Srbstva, Hrvatstva, Slovenstva in ta, ki je dober Srb, Hrvat ali Slovenec, mora postati tudi dober Jugoslovan... Ako hočemo biti dobri Jugoslovani, ne smemo prenehati biti dobri Srbi, Hrvati, Slovenci. Kdor hoče biti dober Jugoslovan, mora najprej postati dober Srb, Hrvat, Slovenec... Ni mogoče takoj skočiti v kožo Jugoslovanov, tega saj ne morejo oni naši državljani, ki so slovenskega rodu. Ne smemo pozabiti naše srbske, hrvatske, slovenske preteklosti, ker zgodovina našega naroda ne pričenja z Jugoslovanstvom. Mi Srbi smo v preteklosti in v zgodovinskih običajih srbskega naroda našli in bomo še nadalje našli primere ljubezni do domovine in svojega naroda, spodbude za žrtve, ki jih mora tudi danes prinašati, da se današnja naša jugoslovanska domovina ubrani sovražnikom. Mi Srbi ne moremo (a gotovo tudi ne Hrvati in Slovenci ne svoje zgodovine) pozabiti naših slavnih Nemanjičev, naših despotov, sijaja in veličine, tragično in junaško propast naše stare države,

vekovitega boja s Turki za častni križ in zlato svobodo, naše državno vseljenje pod Karađorđem in Milošem in njihovimi nasledniki... Našo srbsko ime nam je bilo in drago (kakor tudi Hrvatom in Slovincem njihovo), kulturne pridobitve ter kulturni in verski boji Srbov po vseh krajih, ki v njih žive Srbi, bodo še dalje ostali tudi za naše potomce dragocen del naše narodne biti, ki se ne sme opustiti. Mi ne moremo pozabiti svojega srbskega jezika in imenovati ga jugoslovanskega. Ni Švicarij niso imenovali jezike, ki jih govore, švicarske, nego še imenujejo nemški, francoski, italijanski; niti valonski Belgijci ne imenujejo svojega jezika belgijskega ne valonskega, ampak francoskega. Mi imamo in moramo imeti še naprej svojo srbsko književnost, kakor imajo Hrvati hrvatsko in Slovenci slovensko, a vse tri (z bolgarsko štiri — op. ured.) skupaj tvorijo jugoslovansko književnost.

Toda, kakor smo že omenili, to da hočemo še nadalje ostati Srbi, Hrvati in Slovenci, prav nič ne ovira, da ne bi bili tudi dobri Jugoslovani. Naj torej še povdarim: Napram tujini smo državljani Jugoslavije, Jugoslovani; med sabo smo Srbi, Hrvati, Slovenci; mi smo bratje, člani ene Zadrage, Jugoslavije. Mi smo torej najprej Srbi, Hrvati, Slovenci, potem Jugoslovani, nato Slovani, in če gremo dalje, Indogermanci, Ariji, sinovi vseobsežnega človeštva. Nočemo imeti v skupni hiši Jugoslaviji boja med Srbi, Hrvati in Slovenci, ampak medsebojno bratsko ljubezen, hraneč vsak svoje narodne posebnosti. Vsak rodoljubni Srb, Hrvat, Slovenec, ako ima resnično rad svoje srbsko, hrvatsko, slovensko ime, svojo preteklost, mora imeti rad tudi to, kar dela bit hrvatskega, srbskega in slovenskega naroda, in mora razumeti tudi hrvatsko, srbsko in slovensko ljubezen do svojega. Suum cuius (Vsakemu svoje). Vsak pameten in državniško sposoben Srb, Hrvat in Slovenec mora ljubiti tudi svojo državo, svojo Jugoslavijo in mora biti prepričan, da samo ta država, Jugoslavija, pod vlado narodne in za narod in državo resnično zaslužne dinastije, more rešiti Srbe, Hrvate in Slovence; da samo ona more ohraniti in obdržati navzlic množestvilnim neprijateljem srbskim, hrvatskim in slovenskim to, kar se je skozi veke pridobivalo in pridobilo z morjem naše krvi v pogledu naše narodne in državne samobitnosti.

Glede, da se ustvari taka »jugoslovanska miselnost«, je treba delati in samo takšno Jugoslovanstvo more zagotoviti napredek naše velike domovine Jugoslavije...

Cestno-policijski pravilnik Važna novost za podeželje

Banska uprava je izdala nov cestno-policijski pravilnik, ki je stopil že 30. junija v veljavo. Za prestop tega pravilnika so določene kazni od 10 do 1000 Din, oziroma zapor od 1 do 20 dni. Da obvarujemo ljudi nepotrebne kazni, priobčujemo pravilnik, ki se tiče vseh podeželskih krajev.

Občni cestni red, ki velja za vso banovino, torej za mesta, trge in vasi, uvaža v členu 1, koristen in potreben nov predpis, da ne sme ob železniških in cestnih križiščih ter ob ozkih ovinkih nobena ograja, nasad ali druga naprava zastirati pregleda do križišč ali ovinkov. Drevje in vejevje ne sme segati v zračni prostor ceste; vse take ovire prometa mora lastnik dotičnega zemljišča ob svojih stroških odpraviti najpozneje do konca tega leta. Les, kamenje in drug material se ne sme skladati na cesti, marveč 1 m daleč od zunanje meje cestnega roba. Tudi se ne sme orati v razdalji 4 m od zunanje cestne meje v smeri proti cesti, marveč le s poredno žnjo.

Prav umestna je nova določba člena 3, ki prepoveduje postavljati bliže ko 1 m od cestnega roba bodočo žico. Kjer že stoji, se mora do konca tega leta odpraviti ali pa pomakniti v določeno razdaljo. Bodoča žica je po navadi iz železa, ki hitro zarjavi in ogroža s tem zdravje pa tudi življenje ljudi in živine, ki se utegnejo raniti ob taki zarjaveli žici. Zato treba to novo določbo toplo pozdraviti. Velja seveda le za javne ceste, tu pa tudi za vse, državne, banovinske in občinske.

Važna je tudi določba, da se ne smejo postavljati bliže nego 4 m od zunanje cestne meje nobene zgradbe; izjemoma daje tako dovoljenje banska uprava. Po zakonu o zaščiti javnih cest je za nekatere, zlasti obrtne delavnice (kovačnice itd.) predpisana še večja razdalja.

Prav dobro došel je jasen predpis člena 11, ki pravi izrečno, da je za vožnjo z vsemi vrstami vozil, tudi za bicikle, načeloma določeno samo vozišče, hodniki, javni nasadi, parki, drevoredi in izprehajališča pa le za pešce. Če se naj hodniki rabijo tudi za bicikle ali ročne vozičke, mora to izrečno dovoliti policijsko oblastvo 1. stopnje. Stvar se je torej obrnila; ne sme se torej kakor doslej voziti z bicikli tam, kjer je to izrečno prepovedano, ampak narobe: sme se le voziti z bicikli po hodnikih, če je to izrečno dovoljeno po pristojnem oblastvu. Prav isto velja za jahanje in bi bilo jahanje po tivolskih drevoredih ali pešpotih policijsko kaznivo.

Voznikom vseh vozil (od kolesarjev do avtomobilov in avtobusov) je predpisano v členih 12. do 34. mnogo novih podrobnih navodil. Posebno počasi in previdno je treba voziti po mostovih, pred cestnimi križišči, pri vožnji iz ozkih ali stranskih ulic na glavno cesto, z dvorišč, garaž in vež. Če je nevarno, se sme voziti z dvorišč ali drugih izhodov na cesto le tako, da je pri izhodu oseba, ki opozarja na bližajočo se vozilo.

Počasi je treba nadalje voziti pred šolami

Zdravnik je srečal ženo onega svojih bolnikov ter jo povprašal, kako mu gre. »Oh, gospod doktor, ko bi mi hoteli zapisati kakšno drugo zdravilo.« »Zakaj pa, mar mi ni dobro po takih?« je vprašal s skrbjo. »Ne vam, kako mi je, toda, preveč imamo opraviti z njim, ker ga moramo vedno nositi v kopalnico.« »V kopalnico?« se je začudil zdravnik. »Seveda, saj stoji na steklenici Trikrat na dan po eno žlico v vodi.«

(velja tudi za tramvaj), kadar prihajajo ali odhajajo otroci, pred cerkvami, kadar gre mnogo ljudi vanje ali iz njih, pred bolnišnicami, na sejmiščih ob tržnih dneh, ob prahu in dežju in pri srečevanju. Kadar so na cesti vojaške čete, sprevoji, procesije, pogrebi in podobno, je treba voz že pred sprevedom ustaviti, če ga ni mogoče prehiteti. Kaznivo in prepovedano pa je, če skuša vozilo, pa bodisi le tudi kolesar, tak spreved prodreti.

Največjo previdnost in počasno vožnjo pa zahteva novi cestni red pri železniških prelazih (člen 26.). Ko se voznik približuje prelazu, ki nimajo zapornice, se mora ustaviti in se prepričati, če ne prihaja vlak. Sele, ko se je dovolj prepričal, da ni nevarnosti, sme nadaljevati vožnjo. Posebna previdnost je potrebna, če je v bližini prelaza ovinek ali so tam tuneli, ob mraku in gosti megli in ponoči.

Prepovedano je dvigati spuščene zapornice in tako prehoditi ali prevoziti železniški prelaz.

Važna je določba člena 15, da je prepovedano rezati ovinke, razvada, ki se je zelo razpasla in spravlja v nevarnost ljudi in vozila. Prav tako umestna je določba, da mora biti voznik obziren proti slabotnim in starim ljudem in takim, ki se jim počasi, da so gluhi ali slepi, lita dolžnost, da vozi počasi in previdno, ga veže, če se nad vozilom (zlasti motornim) plasi živina. (Važno, da ve za to naše kmečko prebivalstvo)

Če se je prej pripetila pri vožnji nezgoda, je voznika vezala le moralna ali socialna dolžnost, da je vozilo ustavil in prihitel oškodovanemu na pomoč. To dolžnost je sedaj člen 27. uvrstil med zakopite dolžnosti. Voznik mora v takih primerih vozilo ustaviti in poškodovancu na najboljši način nuditi prvo pomoč, ga po potrebi n. pr. za silo obvezati, prenesti v bližnjo hišo, prepeljati na dom, poklicati zdravnika ali ga prepeljati k najbližnjemu zdravniku ali v bolnišnico. Tudi drugi vozniki so po zakonu dolžni pomagati, kolikor je mogoče.

Glede kolesarjev uvaža novi občni cestni red te-le nove predpise: S kolesom sme voziti le tisti, ki je zadostno izurjen. Z zvoncec mora prenehati zvoniti, če se plasi živina. Prepovedano je voziti s kolesom skozi veže ali ozke prehode. Pri izvozu iz hiš, dvorišč ali zemljišč mora kolesar stopiti s kolesa (člen 101., odst. 1.). Ta jasni in določni predpis velja za vse primere in za vso banovino. Kdor ravna drugače, je kazniv. Ker je sedaj uvedeno registriranje koles, je tisti, ki vozi vzlic temu iz vež na cesto, v vedni nevarnosti, da ga kdo naznani policijskemu oblastvu kratkoma tako, da navede številko njegovega kolesa. Grda in nevarna razvada, ki se je razpasla tudi pri nas, da jemljejo fantje dekleta na sprednji del kolesa, je po členu 101., odst. 2. o. c. reda prepovedana in kazniva. Posebno je prepovedano jemati na kolesa, ki niso izdelana za dvojce ali več oseb, otroke.

Če so torej danes pešci precej zavarovani pred kolesarji na hodnikih in pločnikih, pa se tudi od njih zahteva, da ne spravljajo sebe in druge po nemarnem v nevarnost. Tako je po čl. 24. prepovedano, vstopati ali skakati med tem, ko vozilo (avtobus, tramvaj in voz) le vozi, na vozilo ali z njega ali se obešati zadaj za vozilo. Kjer se ob cestah hodniki ali pešpoti, pešci ne smejo hoditi po vozišču (sredi ceste), razen če gredo čez cesto. Drugod morajo hoditi ob robu ceste, in sicer praviloma po desni strani (čl. 102). Otroci, ki še ne hodijo v šolo, se ne smejo puščati brez nadzora na cesti.

H koncu še nekaj o kajenju v avtobusih in tramvaju, ki je bilo nekaj časa vsled napačnega razumevanja neke akcije finančnega ministra nekako v razpravi. Kajenje v avtobusih po čl. 65., odst. 2. občnega cestnega reda je prepovedano brez izjeme. Prepovedano je tudi kaditi v notranjosti tramvajskega voza. V prednjem in zadnjem delu voza pa se sme kaditi le, če ta prostor ni povsem zaseden. V priklonem tramvajskem vozu se sme kaditi (§ 22. mestnega cestnega reda).

Narod naš dokaze hrani...

Nemci vedno poudarjajo nemški značaj Koroške, Spodnje Štajerske in Južnega Tirola. Nemška propaganda v tem pogledu je tako silna, da ji marsikdo nasede. Resnica je seveda drugačna.

Slučajno nam je prišlo v roke »Veliko Berilo za slovensko-nemške žele«, ki je izšlo v založbi šolskih bukev na Dunaju leta 1858. Ni verjetno, da bi se že v tedanjem času v učnih knjigah tako potvarjala dejstva kakor sedaj. In še to, da je »Veliko Berilo« dvojezično. Dobesedno in z istim pravopisom pri našemo sestavek na strani 17:

»Štajerska vojvodina se razdeli v tri kroge. Poglavitno mesto je Gradec, ki ima 50.000 prebivalcev. Maribor in Brik sta sedeža krogov. V mariborskem krogu so slovenski govorijo, v unih dveh pa nemški. Vojvodija Kranjska, ktere poglavito mesto je Ljubljana, v katerem 20.000 ljudi prebiva. Po Kranjskem sploh slovenski govore. Koroška vojvodinja ima poglavito mesto Celovec, kder 12.600 ljudi prebiva. Beseda je po kranjski strani slovenska, po tirolski in gornji štajerski pa nemška. Primorsko-Goriška kronovina ima glavno mesto Trst; po tem je Gorica, sedež nadškofa, blizu Soče. Beseda je povečem slovenska, pa se tudi veliko laški govori, posebno po mestih. Blizu Gorice za terzaskim morjem je stalo staro, imenitno mesto Oglej, ktero je grozoviti Atila, kralj Hunov, šiba Božja imenovan, razsul. Tirolska kronovina za Koroškoj leži, in je silo gorata dežela. V severnem Tirolu, kder je beseda po večem laški. V tem kraju je imenitno mesto Trident, v kojem se je vseobten cerkven zbor od 1545—1563 leta obhajal, ki se sveti tridentinski zbor imenuje.«

In če so se razmere v teh pokrajinah v desetletjih izpremenile v prid nemstvu, so se mogle samo s priseljevanjem Nemcev in z nasilnim potujčevanjem.

Kaj nam pomaga dobro časopisje, ako ga nihče ne čita? Zato morate vi, organizirani katoličani, biti prvi, ki boste čitali katoliško časopisje doma in drugod ter širili dobre listje ob vsaki priliki. (Pij XI.)

Pri
»Češniku«
Ljubljana

Lingarjeva ul. Stritarjeva ul.

Je najboljši nakup obel za možke
in ženske ter drugih potrebščin.
Poštenost mojega podjetja je znana.

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Sv. stolica sklepa pogodbe, ne da bi pri-
zaala istočasen način vladanja. Takoj po sklepu
sporazuma med Sv. stolico in Nemčijo, so za-
gnali hitlerjanski listi velik krik, češ Vatikan je
priznal narodni socializem in sedaj ne preostaja
nemškemu katoličanom drugega, kot da se spri-
jaznijo s hitlerjevim načinom vladanja. Takoj
na te glasove, ki so se širili v Nemčiji in tudi
drugod, je spregovoril besedo vatikanski list
ter izjavil: S pogodbo Cerkev ni priznala vla-
de, ker sklepa pogodbe s katerikoli državo.
Četudi z načinom vladarja ne soglašajo.

s Koliko katolikov je v Indiji? Indski ča-
sopisi prinašajo število katolikov v Indiji, na
Cejlonu in Malajskem otočju. Skupno število
katolikov znaša 3,747,969 duš in se je v zad-
njem letu zvišalo za 117.000 duš. Duhovnikov
je v Indiji danes 3970, od katerih jih je 2224
svetnih in 1746 redovnih duhovnikov. Zanimivo
je primerjati naraščanje števila katolikov v zad-
njih desetih letih z naraščanjem števila prebi-
valstva v Indiji. Dočim se je število prebivalstva
v Indiji v zadnjih desetih letih zvišalo za 10
odstotkov, se je število katolikov v istem času
zvišalo za 25 odstotkov.

Italija

s Mussolini je izjavil madžarskemu poli-
tiku Gömbösu, da bo zahteval, da se z ljudskim
glasovanjem odloči o pripadnosti Podkarpatske
Rusije k Češkoslovaški ali Madžarski. Češki li-
sti odgovarjajo na to, da mora Mussolini naj-
prej sam dokazati, da razume samoodločevanje
narodov in dovoliti tako glasovanje v Julijski
Benetiji.

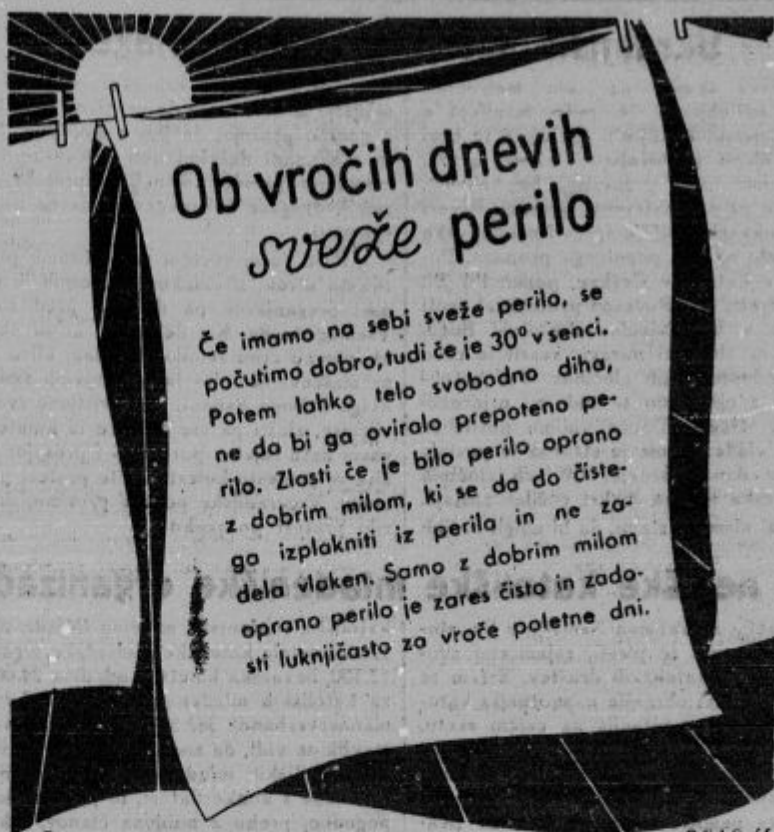
Ceškoslovaška

s Čehi so korajžni. Omožene uradnice bo-
do ob službo, pa ne v Jugoslaviji, ampak na
Češkem. Češka vlada je namreč sklenila odpu-
stiti iz državnih služb vse uradnice, katerih
možje so tudi v državni službi in ki preje-
majo dovolj visoko plačo za vzdrževanje svoje
rodbine. S tem odlokom bo odprtih lepo število
službenih mest za tiste, ki so doslej zastopali
ženske zasluga, zlasti pa za mladi, šolani nara-
čaj. Kaj pa pri nas?

s Samo pet dni bodo hodili v šolo. Na Če-
škoslovaškem so začeli za poizkušnjo uvajati
po industrijskih krajih petdnevni šolski teden.
Novi prosti dan naj bi služil mladini v teme-
lnejši odpočitek. Mnogo vzgojeslovcev je bilo
mnenja, da bosta dva zaporedna prosta dneva
šolsko mladino polenila. Lakošnja je prosta poka-
zala ravno nasprotno, da se lotijo otroci v po-
nedeljek, po prosti soboti in nedelji, z veliko
večjo vnemo in svežostjo šolskega dela. Poizkus
se je torej popolnoma posrečil, vendar ostane
petdnevni šolski teden omejen samo na indu-
strijske kraje, kjer v sobotah vse delo počiva.

Avstrija

s Razno. V Šmarjeti v Rožu so pokopali
80 letnega Valentina Ražer. — Cebelnjak z 28
panji je zgorel Janezu Miškulniku v Kajzarah
pri Bilčovi. — Nemški graški pevci so pride-
dili te dni koncerte v Celovcu in okolici. Ob
Vrbskem jezeru je na letovanju tudi kancelar
Dollfuss z družino. Med drugimi se nahaja
tudi jugoslovanski senator Grassl. — Smrti-
no sta se ponesrečila te dni na Mangartu dva
beljaška turista. — V Celovcu je te dni umrl
mani izdelovalec harmonik Franc Lubas.

Ob vročih dnevih sveže perilo

Če imamo na sebi sveže perilo, se
počutimo dobro, tudi če je 30° v senci.
Potem lahko telo svobodno diha,
ne da bi ga oviralo prepoteno pe-
rilo. Zlasti če je bilo perilo oprano
z dobrim milom, ki se da do čiste-
ga izplakniti iz perila in ne za-
dela vlaken. Samo z dobrim milom
oprano perilo je zares čisto in zado-
sti luknjičasto za vroče poletne dni.

Samo

GAZELA

TERPENTINOVNO MILO

PERE PERILO ČISTO IN ZRAČNO

Francija

s V deželi svob. e dni so imeli ljudsko-
šolski učitelji iz cele Francije svoje zborovanje
v Parizu. Francosko učiteljsko je čisto nekaj
svojega. Pred leti liberalno do mozga, »proti-
farško« in protiversko do skrajnosti, je fran-
cosko učiteljsvo v zadnjih letih po svoji večini
prešlo v odločno rdečarski, da ne rečemo ko-
munistični tabor. Francosko učiteljsvo je zdru-
ženo v močni stanovski zvezi, ki je tako vplj-
na, da vladi takorekoč komandski krogi. V
Radi svobodoljubja francoskega naroda je v
sedanjem času izključeno, da bi vlada učiteljs-
ko zvezo ali kakor ji pravijo sindikat razpu-
stila in nepokorno učiteljsvo, ki javno odo-
brava komunistične cilje in deluje zanje, posta-
vila pod obtožbo ali celo odpustila iz službe.
Da je prišlo do tega, so francoski vodilni poli-
tiki v veliki meri sami krivi. Brezvercem so dali
v roke šolo in mladino, zdaj žanjejo uspehe. V
framasonskem narodnjakarstvu so pač vzgajala
francoska učiteljska učiteljski naraščaj, a so
vzgojila iz njih nazadnje Ljeningove komuniste.
Zdaj vplijejo merodajni francoski krogi: »Do-
govina je v nevarnosti«, pa ne pred Nemcem
ampak pred francoskim učiteljem, voditeljem
socializma in komunizma. Kaj bo iz vsega tega
nastalo, bo pokazala bodočnost. Take stvari se
dogajajo povsod, kjer se vrši vzgoja učiteljev
in mladine brez vere in Cerkev.

Japonska

s Delo za katoliški tisk. Prvo nedeljo me-
seca junija so katoliški dostojanstveniki Japon-
ske priredili prvi dan katoliškega tiska na Ja-
ponskem. Japonski katoliki so ob tej priliki
priredili veliko propagando ne samo med ver-
niki, ampak tudi med pogani in drugoverci. Na
katoliškem vseučilišču v Tokiju so bile ob tej
priliki koncertne akademije in propagandne ki-
no-predstave. Na ulicah so katoliški dijaki ta
dan zastoj delili vsem mimoidočim japonski
katoliški dnevnik »Nippon Catholic Shinbun«,
kar je imelo za posledico precejšnje zvišanje
naročnikov v Tokiju.

Drobne novice

Svojo bojno mornarico bo povečala An-
glija.

Sovjetsko Rusijo bo priznala kraljevina
Belgija.

Upor proti vladi De Valere pripravljajo
irski fašisti.

120 otrok in 3 učitelji so zgoreli v neki
šoli v kitajskem mestu Tazin.

Sitovit požar je upepelil 400 hiš v grškem
Korintu.

Dvošilinske novice s podobo pokojnega
kancelarja dr. Seipia je dala v promet avstrij-
ska vlada.

Ukrajinski škofje za lačne rojake

Ukrajinski škofje, na čelu metropolit Szeptycki, so objavili 24. julija manifest o lakoti v Sovjetski Ukrajini: »Ukrajina se bori s smrtjo; njeno prebivalstvo lakote umira. Ljudi uničujoči način državnega kapitalizma, ki je zgrajen na nepravčnosti, goljufiji, neveri in npravni pokvarjenosti, je spravil nekda tako bogato deželo na rob popolnega propada. Poglar svete katoliške Cerkve, papež Pij XI. je že pred tremi leti slovesno protestiral proti vsemu, kar v boljševizmu nasprotuje Bogu, krščanstvu in človeški naravi; svaril je pred posledicami boljševiških zločinov. Ves katoliški svet in z njim smo se tudi mi pridružili protestu sv. Očeta. Danes vidimo posledice boljševiške vlade: stanje je strašno in postaja iz dneva v dan strašnejše. Ob teh zločinih onemi človeška narava in kri v žilah zastaja.

Ko sami nismo v stanu, da bi mogli svojim

umirajočim bratom kakorkoli materialno pomagati, se obračamo do vernikov naše Cerkve z gorečo prošnjo, da jim z molitvijo, žrtvami in z drugimi dobrimi deli krščanske ljubezni zaželeno pomoč od neba izprošajo, če na zemlji drugače nobenega upanja na pomoč ni spoznati.

Pred vsem svetom protestiramo proti zatiranju otrok, siromakov, slabotnih in nedolžnih; preganjavce pa dolžimo pred sodiščem Vsemogočnega. Kri delavcev, ki so ob lakoti obdelovali črno zemljo Ukrajine, kliče k nebu za maščevanje; glas lakote trpečih ženec se dviga k Bogu Sabaut. Vse kristjane sveta, vse vernike, zlasti pa vse delavce in kmete, pred vsem naše rojake, pozivamo s prošnjo: Pridružite se protestu bolesti; širite protest po vsem svetu. Vse radijske postaje prosimo, da razširijo protest po zraku.

Moč nemške katoliške mladeniške organizacije

Na temelju sporazuma Nemčije s Sv. stolico je, kakor smo že pisali, zajamčeno svobodno delovanje katoliških društev. S tem se je katoliški Cerkev ohranila najmočnejša katoliška mladinska organizacija na celnem svetu. Da dobimo vsaj nekoliko vpogleda v to organizacijo in njeno obsežnost, hočemo navesti ime in članstvo najvažnejših organizacij te vrste. Zveza nemške katoliške mladine (Katholische Jugend Deutschlands) šteje okoli poldrugi milijon članov, katoliška obrtniška mladina 84. tisoč, zveza katoliške trgovske mladine 10.000, zveza mladih učiteljev 3000,

katoliška študentska mladina (Mlada Nemčija) 12.300, ostale katoliške študentske organizacije 13.100, bavarska kmetijska mladina 24.000, zveza katoliških mladeničev (Katholischer Jungmännerverband) 382.500 članov. Iz navedenih števil se vidi, da znaša v Nemčiji število članov katoliških mladeniških organizacij, ki so zaščitene s konkordatom, to je, z mednarodno pogodbo, preko 2 milijona članov. Ako bo nemška vlad izpolnjevala svoje obljube in obveze, ki so zapisane v konkordatu, se bo katoliška mladeniška organizacija v Nemčiji ne samo držala, marveč bo tudi napredovala.

KAJ JE NOVEGA

Dvojnosluzbarji

V »Ponedeljskem Slovencu« z dne 14. avgusta 1933 čitamo:

Na Češkoslovaškem in Poljskem ter v Nemčiji pripravljajo pameten zakon, ki sodi v področje socialne zakonodaje za pobijanje brezposelnosti. Žene, katerih možje so v državni ali katerikoli javni službi, se morajo odpustiti iz državne ali javne službe sploh.

Ta zakon seveda zanima tudi nas, saj je v Jugoslaviji in posebno v Sloveniji med razumniki brezposelnih več kot odveč in te vrste družinskih dvojnih zaslužkarjev tudi. Prav v »Ponedeljskem Slovencu« smo pred meseci zahtevali, naj se izvede tudi pri nas ta preuredba. Ne samo prizadeti del našega ženstva, temveč tudi tako zvane prosvitljene žene, ki jim gre samo za načelo popolne enakopravnosti, se bodo temu zakonu uprle. To ne bo presenetilo nikogar, saj zadene vsaka socialna reforma na upor pri prizadetih. Kolikor pojde

za odpor in načela, smo tudi mi na stališču, da je treba priznati ženi enakopravnost, toda vedno v mejah, ki jih ženi pred moškim postavlja njeno materinsko poslanstvo, ki je nikakor ne dela manjvredne, pač pa ji vendar določa drugo smer življenja in ji stavi druge življenjske naloge kakor moškemu. Češkoslovaška vlada je sprejela načrt za ta zakon prav tiste dni, ko je v Pragi zborovala »Ženska internacionala odprtih vrat«. Ta gre v boju za ženske pravice tako daleč, da zahteva popolno odpravo vsake socialne zaščite žene, ki jo vsebujejo zakoni posameznih držav in ki se izvajajo pod varstvom Zveze narodov, češ, da ta zaščita ženo ponižuje pred moškim; ta organizacija zahteva tudi za poročene žene, da se smejo enako udeleževati v službah kakor moški.

Sicer vprašanje načela enakopravnosti lahko pustimo popolnoma ob strani. Živimo v času silne gospodarske in socialne krize, ki upravičuje tudi izjemne postavbe, ki imajo namen lajšati socialno bedo. Končno je dvojno zaslužkarstvo krivično; ne uveljavlja se samo na podlagi liberalnih zakonov svobodne konkurence, ki jih danes ne moremo več priznati, temveč pogosto tudi kot sad protekcije, ki diši kaj rada že po korupciji.

Povsem pravilno je bil sprejet v češkoslovaški zakon pridržek, naj se ne odpustijo iz službe tiste žene, katerih možje ne zaslužijo toliko, da bi lahko sami s svojo plačo vzdrževali družino; zato se vrlijo posvetovanja, da

bi se določila višina možjeve plače, ki naj bi se smatrala za dovolj visoko. Žena moža, ki prejema nižjo plačo, naj bi ostala v službi.

Pričakujemo, da se zakon uveljavi čim prej tudi pri nas. Marsikateri razumnik bo potem prišel do kruha in si lahko ustvaril družino. V nekaterih drugih družinah bo morda radi tega manj razkošja, zato pa več prave družinske sreče.

Zahvala

Upravi

»Domoljub«,

Ljubljana.

Vaših poslanih 1000 Din, ki ste mi jih nazkazali kot pomoč, ker sem pogorel, sem sprejel z veliko hvaležnostjo. Lahko si mislite, kako sem se jih razveselil; imam vsaj za prvo silo. Ni mi žal, da sem naročnik »Domoljuba«. Bog povrni!

14. avgusta 1933.

Peter Price,

Gor. Podgora, p. Nemška Loka pri Koevju.

Osebnosti

d Kralj Aleksander in kraljica Marija sta se mudila te dni na lovu v Kamniški Bistrici. Kot poroča časopisje je kralj ustrlel 6 gamsov.

d 40 letnice svojega posvečenja v službi Bogu in bližnjemu je praznovala pretekli teden dolgoletna učiteljica petja in organizatka v Ljubljanskem Marijanišču č. sestra Miroslava. Bog jo živi do skrajnih mej pozemskega življenja!

d Zlato poroko je Bog dal doživeti Simonu Gorišku in njegovi ženi Mariji roj. Romih, sedaj stanujočima v Laškem. Zivela!

d 70 letnice rojstva je praznoval te dni v Kamniku bivši koroški nadučitelj g. Lovro Horvat. Bog ga živi še mnogo let!

d Zlato poroko sta praznovala v Beli cerkvi Jože in Jožefa Vovko iz Družinske vasi. Bog ju živi še mnogo let!

Domače novice

d Lurški jubilej proslavimo Slovenci o Malem Smarnu z romanjem k Mariji Lurški v Rajhenburg, združenim z izletom v Zagreb. Voznina s posebnim vlakom iz Ljubljane in Maribora znaša 70 Din. Prijave za mariborski poseben vlak se sprejemajo samo do 18. t. m., splošne pa do 1. septembra. Pojasnila daje: Dobrodolno društvo »Varstvo« v Ljubljani, Danajška cesta 17.

d Misijonarji-novomašniki. Dne 18. avgusta 1933 je prevzvišeni škof dr. Rožman posvetil v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani pet klerikov iz misijonske družbe sv. Vincencije Pav. lazaristov. To so gospodje Janca Strašek iz Podčetrtka, Alojzij Trontelj iz St. Vida pri Stični, Maks Rupar iz Ptuja, Martin Tkave in Šotčanja in Klemen Mav iz Groblj. Dosedaj jo to najlepši sad, ki ga je dalo družbi lazaristov Misijonišče v Grobljah oz. Dijaški dom v Ljubljani. Mladi misijonarji bodo znatno okrepili družbine postojanke, in kakor izveemo, omogočili, da se bo skoraj začel izvrševati

Kadar gre za zavarovanje, sploh odloži to domače slovensko

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, nasproti glavnemu kolodvoru

zavaruje: požar, vlom, nesreče, jamstvo, steklo, avtomobile, zvonove, življenje na vse možne načine in posmrtninsko zavarovanje. Karilaš,

Pojasnila dajejo zastopniki, ki so v vsaki uri, ali glavna pisarna v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 19

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, Paris

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrli vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 3046-03 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1460-48 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 5307 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

Proti
zobnemu
kamnju

SARGOV

KALODONT

program misijonišča glede zunanjih misijonov. Misijonskim novomašnikom, ki stopajo v najsvetejšo službo Gospodovo in se mu stavijo na razpolago, če bo želel, tudi za poganke misijone, želimo, da bi jih božji Misijonar za njihovo junaske žrtev bogato blagoslovil.

d Na vrh Triglava je priplesal protekli teden 60 letni belgrajski škof o. Ivan Rafael Rodič.

d Zopet je dovoljeno katoliško prosvetno društvo v Smarju pri Ljubljani.

d Dr. Ljotić Čampa, odvetnik v Ljubljani, vjudno naznanja otvoritev svoje odvetniške pisarne na Aleksandrovi cesti št. 4, mezzanin, palača »Victoriat«, v Ljubljani.

d V Ljubljani bodo zopet odprti nedavno odpravljeni III. realno gimnazij.

d Ustanovitev okrajnega načelnstva za škofjeloški okraj zahtevajo tamsojnji župani.

d Pevski zbori širimo naše domovine! V Ljubljani izhaja glasbeni list »Zboric« že deveto leto. Ureja ga skladatelj Zorko Pralovec, izdaja pa delavno pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Naročnina je silno niska: 50 Din za 6 obsežnih zvezkov na leto. Vse v »Zboric« priložene skladbe so pri upravi lista naprodaj za 1 Din 2 strani. Kdor naroči tako pesem za ves zbor, recimo za 20 pevcev, stane nabava notnega materiala Din 20. Pevska društva, pevci in pevke! Naročite se na »Zboric«. Naslov: Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

d Proti kartelom piše tudi zadnji »Kmetijski list« ter trdi, da ima država za omejitev karteliziranega oduševstva dovolj sredstev na razpolago. Vse lepo, če bi ne ostalo le pri lepih besedah, za katere se karteli presneto malo zmenijo, čeprav so napisane v »Kmetijskem listu«. Za resen boj proti kartelom imajo gospodje okrog »Kmetijskega lista« danes več moči kot kdor drugi. Naj izrabijo brez strahu to moč v prid revnega ljudstva, in tudi mi bomo čestitali k uspehom.

d Otvoritev uradnega prometa med Ljubljano in Zagrebom bo dne 23. avgusta 1933.

d Papež in vsenemštvo. Zadnjič enkrat smo napisali, kako narodnjakarski »Pohod« zaničuje Sv. očeta. Oni teden se list istega imena na svoj način zopet zaletuje v papeža. Kaj pa trdi? Nič več in nič manj, da nemški Hitler in avstrijski Dollfus obnavljata vsenemško moč po Evropi — pod blagoslovom papeža. Katoličanstvo — tako pravi »Pohod« — je bilo vedno v službi vsevladajočega vsenemštva, kar seveda vse skupaj ni prav nič res. Zakaj se vendar »Pohod« razburja nad nemškimi konkordatom in papežem? Ali morda zato, ker ta konkordat zagotavlja katoliški Cerkvi in njenemu izven-cerkvenemu delovanju, s katerim z vsojo katoliške mladine veliko svobodo? Ali se svoboda, ki jo je dala po večini protestantovska Nemška Cerkvi, ne ustrinja z načrti »Pohoda« in njegovih oboževalcev?

d 806.000 kg sladkorja izgubimo vsako leto v Dravski banovini vsled prezgodnjih trgatov, slabih trsnih vrst in neugodnih leg vinogradov, je ugotovil znani strokovnjak g. ravatelj Andrej Zmavec.

d Šmarčec. Vsi, ki imajo vinograde in druga zemljišča posajena s šmarčnimi trsom, se pozivajo, da do 15. septembra prijavijo pristojnemu občinskemu uradu, v katerega okolišju imajo vinograd ali zemljišče, število šmarčnih trsov, za katere se pobira banovinska davščina 15 par od trsa. Onim, ki bi ne hoteli poslati prijave pravočasno, se bo odmerila davščina na podlagi uvedenih pripomočkov z desetodstotnim pribitkom davčnemu zavezanec. Proti odmeri pritožba ni dopustna. Vsi oni, ki so šmarčnico precepili ali jo uničili, pa naj se prijavijo za nagrado.

d Slovenska narodna cerkev. Pod tem naslovom prinaša zadnji »Pohod« članek s sledečim koncem: »Starokatoličani se od pravoslavni vernikov razlikujejo le po obredu, v verskem oziru so si pa edinstveni. Od države je starokatoliška cerkev priznana veroučeno in s tem vsem ostalim onkopravna. Naša starokatoliška cerkev je torej prava slovenska narodna cerkev.« — Dodatek naj si napravi vsakdo sam.

d Jesenska vinska razstava na Ljubljanskem velesejnu. Glasom sklopa velesejnskega kmetijskega odbora priredi le-ta tudi letošnja jesen od 2. do 11. sept. obsežno kmetijsko razstavo, ki bo obsegala najvažnejše kmetijske panoge. Kar se tiče vinogradarstva, bo to usmerjeno na precej široki podlagi tako, da bodo mogle konkurirati med seboj ne samo vinarske zadruge, vinarska društva in trgovska podjetja, marveč tudi posamezni producenti z različni vinskiimi pridelki iz Dravske banovine. Ker bo razstava služila le v propagandne namene, bodo vina razstavljena le v steklenicah, ki bodo opremljene z označbo lastnika, vinske sorte, letnika in vinskogorice ali okoliša. Vse buteljke bodo vsebovale po 7 decilitrov.

d Dva propala slojinca z nekaterimi spremljevalci sta udrla ponoči v hišo posostnika Mihaila Svetlina v Čemšeniku pri Domžalah z namenom, da oropata hišo. Izvršila sta pri tem nad dvema ženskama (ena ima komaj 14 let) grdo dejanje. Gabi se nam, da bi o tem kaj več pisali. Za take propalice bi morala veljati samo — smrtna kazen.

d Ljubljanska mestna hranilnica je prodala Pollakovo tvornico za usnje družbi »Indust« za 8.352.029 Din.

d Nov modern studenec so zgradili v Podvincih pri Ptuj. Ustreza vsem zdravstvenim zahtevam in je menda prvi studenec v dravski banovini, zgrajen po tem najnovejšem načinu. Zgrajen je v arelini vasi v bližini gostilne Korenjak. Njegova zunanost predstavlja sliko spomenika in je popolnoma zaprt; vodo pa odvaja po francoskem načinu »Car-

nellec« v Tarizu. Studenec, ki je last občine, je narejen po načrtih higienskega zavoda v Ljubljani in je ta zavod vodil tudi gradbena dela.

d Mladini ne alkoholnih pijač. Neki gostilničar iz moravške okolice je napojil tri 13 letne šolarje z žganjem. Dal jim je več šile pelinkovca in enemu še dve šile hrusevca. Zapeljal je te šolarje, da so se opijani na javnem kraju v gostilni, čeprav kazenski zakon strogo prepoveduje gostilničarjem, dajati alkoholne pijače mladini, pod 16 let stari. Gostilničar je bil obsojen na 1000 Din denarne kazni, zaenkrat pogojno za dve leti.

d Nad 600.000 kg domačega sadja so letos že pripeljali na ljubljanski trg.

d Vreči dneri so privabili na povese tudi kače. Neki posestnik v Straži je ubil letos že 16 gadov.

d Do 10.000 ljudi se kopa dnevno v Savi okrog Črnuč. Posor na tatove!

d Okrog 50 stopinj Celjsja vračine je bilo te dni na solne.

iz naše prestolice

d Da nam bo poslala Amerika kosa za svojega poslanika v Beograd, je poročalo časopisje. Navedeno se ni uresničilo, zakaj te dni je bil imenovan na to mesto dosedanj ameriški poslanik v Bukarešti Charles Wilson.

d Koliko dame so znamke in koleke. Državna tiskarna za znamke je izdala poročilo o obsegu svojega delovanja, iz katerega posnemamo, da natisne državna tiskarna za znamke letno okoli 200 milijonov poštanih znamk, okoli 700 milijonov raznih takšnih znamk (kolekov), 40 milijonov raznih davčnih znamk itd., kinovstopnic se natisne letno približno 50 milijonov, dopisnih kart blizu 30 milijonov in okoli 90 milijonov knjižic cigaretne papirja. Dohodki znašajo samo po predpisih iz taksnega zakona 100 milijonov Din.

d V kartel se stopile pivovarne v Južni Srbiji. Takoj po sklenitvi kartela so izjavile svojim odjemalcem, da jim ne morejo več dostavljati piva na kredit.

d Velitve v mestne občine 1. do decembra meseca tega, ali pa marca prihodnjega leta. V poštev pridejo sledeča mesta: Bakar, Banjaluka, Bela Crkva, Beograd, Bihac, Bitolj, Belovar, Brod na Savi, Valjevo, Varaždin, Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek, Vinkovci, Virovitica, Vranje, Vršac, Vukovar, Dubrovnik, Zagreb, Zaječar, Zemun, Jagodina, Karlovec, Koprivnica, Kotor, Kragujevac, Kruševac, Križevci, Kumanovo, Leskovac, Livno, Ljubljana, Maribor, Sremska Mitrovica, Mostar, Niš, Nova Gradiška, Novi Sad, Osijek, Pančevo, Petrinja, Peč, Piro, Podgorica, Požarevac, Slavenska Požega, Prizren, Priština, Ptuj, Ruma, Sarajevo, Senta, Senj, Sisak, Skoplje, Smederevo, Sombor, Split, Sremski Karlovec, Stara Kaniža, Stari grad na Hvaru, Subotica, Sušak, To-

Škol dr. Rožman, nadškof dr. Jeglič in profesor dr. Svetina s svojimi sodelavci na Brezjah

Siamski cesar Prahatipos, ki mu skuša sedanja vladna klika potegniti iz rok vso oblast in uvesti diktaturo

V vsako hišo Domoljuba!

Zahvala

O priliki mojega jubileja sem dobil nebroj voščil, pismenih in brzojavnih. Spodobilo bi se, da se vsakemu posebej zahvalim, društvom in zasebnikom, Slovencem in Hrvatom. Toda ne smagam preogromnega pisanja. Zato prosim, da to-le zahvalo v »Domoljubu« sprejme vsakdo, kakor da je njemu osebno poročana.

Vsem hvalešni

naslovni nadškof — Jeglič.

Spomenik za iznajditelja svetovnega jezika esperanto. Na sliki vidimo njegovo hčer — gospodično Zamenhof — ob odkritju spomenika v mestu Bergen op Zoom.

Upravništvu »Domoljuba«

Podpisani naročnik »Domoljuba«, ki mi je požar uničil stanovanjsko hišo, se zahvalim za podporo 1000 Din, poslano mi kot pogorelcu-naročniku »Domoljuba«.

Hvalešni

Anton Hrovatin, Sabočevo 26, p. Borovnica.

Naročajte »Domoljuba«!

6

Marijin vrtec od Dev. Mar. v Polju na zletu na Javorju nad Litijo

Angleški farmarji se upirajo bobnu: kakor v Ameriki in Nemčiji, tako so se kmetje tudi na Angleškem postavili po robu množičnim prisil. dražbam.

tovo, Travnik, Tuzla, Užice, Hvar, Breznovi, Celje, Cetinje, Čakovač, Čačak, Sabac in Sibenik.

d Kartelirale so se tudi naše tvornice za nogavice. Ker je bila carina na svilene nogavice povišana na 400 Din za kg ali 240 Din za ducat, se je kartel z lahkoto uveljavil. Zdaj vemo, zakaj so pri nas nogavice še vedno odlično predrage.

d 30 židovskih rodbin se naseli v okolici Bitolja.

d Potopil se je na potu v Rotterdam, 30 kilometrov daleč od italijanske luke Bari, jugoslovanski parnik »Trečič«. Ladja je bila natovorjena z boksitom. Vsa posadka, 25 po številu, se je rešila.

Med brati Hrvati

d Železniška zveza Bosne z morjem. Te dni so bili v Banjaluki predstavniki znanega francoskega podjetja »Batignol« ter se zanimali za pogoje za zgradbo projektirane proge Bihac-Knin. Prišli so v stik s predstavniki vrbarske banovine ter vse kaže, da je bil zaključek teh razgovorov ugoden. Tvrdka »Batignol« bo prevzela gradnjo železniške proge Bihac-Knin, ki je dolga 410 km, in sicer za ceno 500 milijonov dinarjev. Proga Bihac-Knin je del projektirane jadranske proge, ki veže Bosno z morjem. Ker teče skozi dolino Une, jo imenujejo tudi unsko progo.

d Krušne cene v Osijeku so sledeče: beli kruh stane 3.50, rženi 3, črni pa 2.50 Din za kilogram.

d Nihče ni nezmotljiv. Te dni so novosadski listi sporočili, da se je v neki šumi blizu Petrovega sela obesil 24 letni Bela Cene. Listi so tudi poročali, da so oblasti z lahkoto ugotovile kdo je obešenec. Nekaj dni pozneje pa je orožniška patrulja našla Belo Ceno na njegovi njivi povsem zdravega in zadovoljnega. Ker je Bela Cene lahko dokazal svojo istovetnost, so oblasti odredile odkop obešenčevega trupla, da se ugotovi, kdo se je prav za prav obesil.

d 30 vagonov perutnine smo izvozili v letošnjem juliju iz Vojvodine v Italijo.

d Na zagrebškem velesojnem prostoru je pogorela stavba, v kateri je imela trdka Skaberna pohištvo. Škoda znaša 150.000 Din in je krita z zavarovalnino.

d Cene vina se dvigajo.

Razno

d Najvišji vrh na Dolénjskem ni Kum, kakor so gg. učitelji in drugi toliko let napačno učili, ampak Gotenški Snežnik, ki meri 1289 metrov, dočim je prvi 1219 m visok.

d 26.666.739 Din za tobak je izdalo v letu 1932 mesto Maribor. Eno samo srednje veliko mesto v Sloveniji je zapravilo v času najhujše krize tako ogromno vsoto!

d Za 70.000 Din blaga so odnesli v lom lei trgovcu Viljemu Horvatu v Tuhelju pri Brezicah.

d Mnoge bravce »Domoljubac« zanima migljaj v zadnji številki »Našim gospodinjam na deželi v preudarek«. A kopuniki ne more in ne zna vsak. Pri nas v šentviški okolici kopuni g. Ivan Kosmatin iz Vižmarji, v kamniški okolici razume to reč Cecilija Zajec, ki biva v Grobljah. Tudi živinozdravniki po deželi bi bli ljudem na roko, če bi pripravili ljudje ob dogovorjenem času dovolj materiala. Računajo — vsaj v St. Vidu — po 2—3 Din od živali, po različnih okoliščinah. Kdor kopuni,

mora imeti: 1. prakso — sicer se stvar lahko ponesreči; 2. orodje za to, ki stane okrog 300 dinarjev in tega si ne more omisliti in tudi ne kaže tistim, ki majo le malo perutnine. Ker mnogi izprašujejo: Kdo bi nam kupnil? bi bilo morda dobro, če bi smisel te kartice objavili v prih. štev. »Domoljubac«. Se je namreč čas za kopunjenje in ga uvidevni gospodarji zelo priporočajo. Naš ekonom je navdušen za novo metodo. Imamo čez 70 kopunov. (Iz St. Vida nad Ljubljano.)

d Pred sodnikom ljubljanskega okrožnega sodišča je stal 49 letni kočar Dolinar Ivan, doma v Lučnah pri Trati. Ko mu je ob neki priliki orožnik rekel, naj se vpiše k Sokolom, pa bo lahko knjige čital, je Dolinar odvrnil: »Ja, hudiča! Vse z enim oljem namazati, kakor prašiče, pa bomo vsi enako smrdeli.« Radi teh besed so ga tožili, a je bil oproščen. Sodnik je osvojil zagovor dr. Mihe Kreka, češ da obtoženec ni žalil Sokola, ker je z označenimi besedami je poudaril, da se ne more kar nenkrat in naglo izenačiti dveh stvari.

d Zamašil jim je usta. Posesnik in čevljar Poljanc Franc iz Sebenja je bil do leta 1931 župan občine Križe pri Trzinu. Proti njemu pa so nasprotniki naperili več ovadb na okrajno glavarstvo, bansko upravo in celo na sodišče. Posledica teh ovadb je bila obtožnica državnega tožilstva v Ljubljani, da se je moral Poljanc Franc zagovarjati pred malim senatom zaradi poverbe javnega denarja, podkupovanja in potvarjanja javnih listin z namenom dobičkarstva. Naprtili so mu kar 15 zločinov in 16 prestopkov. Rezultat prve in druge razprave pred malim senatom pa je pokazal, da Poljanc Franc kot župan pravilno postopal. Državni tožilec sam je naposled vzdrževal obtožbo samo glede 4 točk ter zahteval obsodbo Poljanca. Obtoženi Poljanc je pred senatom kratko izjavil, da se ne čuti krivega in je nato v enournem zagovoru pojasnjeval v vseh podrobnostih svoje postopanje. Po štiriurni razpravi je senat pod predsedstvom g. Iv. Kralja popolnoma oprostil Poljanca Franca od obtožbe. Sodba mu je prinesla popolno zadoščenje in upravičeno je po razpravi Poljanc vzdihnil: »Bog nas varuj takih prijateljev! Sovražnikov se bomo že sami ubranili.« Obtoženca je branil odvetnik dr. Vladislav Pegan.

d Hraber slepec. V Sutomiščici v bližini Splita je po nesrečnem naključju padel v morje preglednik finančne kontrole, Studen. Z njim je bil v družbi slepec Jozo Plivo. Ta je na klice potapljačevega se brez pomisleka skočil v morje in se potopil pod vodo. Zgolj s tipanjem se mu je posrečilo, da je v globini 7 metrov dosegel utopljenca in ga izvlekel iz vode. Na bregu ga je z umetnim dihanjem pripravil zopet k zavesti.

d Pasja steklina se je pojavila v okolici Šoštana. Oblast je odredila zaporo.

d Zlata ruda? V vaškem vodnjaku v St. Jerneju opazujejo gospodinjke zadnji čas nekaj posebnega. Kadar nalijejo škafo, se na dnu posode svetijo majhne rumene luske, ki imajo lep kovinski sijaj prav kot zlato. Da bi le bilo!

Nesreče

d Kozolec, napolnjen z žitom, sta pogorela posestnika Jakuba Janu p. d. Maroltu v Podhomu pri Bledu, in Janezu Pretnarju p. d. Bajerju, posestniku na Rečici.

d Požar je uničil gospodarsko poslopje Julke Logar in nato še Kmetovo poslopje pri Horjulu.

d Stirje posestniki so popolnoma pogoreli v Žužemberku. Prizadeti so: Novakovi. Košič

Henko

omehča, trdo vodo, da postane kot deževnica. Mehka voda poveča penjenje in učinek mila ali pralnega sredstva. Zahtevajte vedno in povsod Henko sodo za pranje in čiščenje.

kovi, Vehovčevi in Glihovi. Gasilci so omejili ogenj, ker bi bil sicer požar uničil ve strg. Prosimo pristojno oblast za nujno pomoč, zakaj škoda je gotovo desetkrat večja, kakor so bili posestniki zavarovani.

d Strela je povzročila požar, ki je uničil hišo posestnika Franca Cerina v Trdobojcih, v občini Gruškovje pri Ptuj.

d Še dva požara. Plameni so uničili gospodarsko poslopje Antona Verbeke, posestnika v Leskovcu pri Slov. Bistrici in poslopja župana Jožeta Goričana v Ritoznju.

d Ognjeni zublji so požgali staroslavno gostilno »Slepi Janez« v Zupazah pri Ljubljani. Je baje okrog 300.000 Din škode.

d Gorelo je pri posestniku Francu Gašperlinu nedaleč od Predoselj. Pogorela sta drvarnica in skedenj z vsem številnim inventarjem.

d Požar za požarom naprej. V Sadinji vasi pri Sostrem je zgorel z žitom napolnjen kozolec-dvojniki, last Janeza Cuzaka p. d. Peguta. — Stog, poln pšenice in krme, je uničil požar posestniki Mariji Smolej na Koroški Boli. — Ognjeni zublji so ugonobili hišo in kozolec kovača Kostanjeveca na Bistri pri Mokronogu in poln kozolec Jožeta Simončiča na Bistrici.

d V Ljubljani je utonil 51 letni trgovski pomočnik Marko Banda, že 25 let uslužben pri trvdki Stupica.

d Pri Hrastniku je postal žrtev Save 20 letni delavec France Denovnik.

d V Krki pri Drašči vasi je utonil J. Papež iz Tolčan pri Zagradcu; je bil doma na 50 dnevnem vojaškem dopustu.

d V Dravi pri Ptuj je utonil 18 letni tatarski pomočnik Ivan Rogle.

d V Savi pri Ježici je utonil 38 letni Jakob Lister, doma iz Breznice pri Kobaridu na Goriškem, in stanujoč v Ljubljani.

d Raketa se je razletela v tovarni razstrelivnih snovi »Pyrota« last g. Janka Bovhe in Celja. Vžgale so se še druge rakete. Poškodbe,

deloma zelo hude, so dobile sledeče delavce: Justi Binel iz Arelina, Marija Galun iz Medloga, Antonija Vitanc iz Gorice, Marija Koroša iz Gabrja ter Ana Loščnik iz Mozirja.

d V Dravi pri Ptujju je utonil 14 letni Anton Pavko, sin tapetnika.

d Nad Triglavskimi jezery se je smrtno ponesrečil vseučilišnik Dušan Gorup iz Maribora.

d Avto je podrl in do smrti poškodoval Cvetkovega očeta iz Mihovice pri St. Jerneju.

d Padel je vrha lestve. 55 letni hlapec Zagor Franc, uslužben pri županu Oartroži v Zdobravci pri Dev. Mar. v Polju je plezal po lestvi na skedenj. Naenkrat je padel z vrha lestve na betonirano tla in obležal nezavesten. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Zagor se je pri padcu močno poškodoval po glavi, utrpel je močen možganski pretres in podlegel poškodbam.

d 20 m globoko je padel, ko se je vračal z Jalovca g. Karo Anton, profesor bogoslovja v Mariboru. Se je poškodoval na glavi in si zlomil roko. Bog daj zdravje!

Novi grobovi

V Planini pri Rakeku je umrl preglednik fin. kontrole v p. Franc Suln. — V Novem mestu je v 87 letu starosti za vedno zatisnila oči blaga gospa Ivana Barle, vdova po nadučitelju. — V Gradcu je odšla v večnost pisateljica Anka Wambrechtsamer. — V Guštanju je umrl 75 letni Jožef Osimic. — V Ratečah so djali v grob posestnika Janeza Zerjava. — V Kapeli je odšel k Gospodu po večno plačilo tamošnji župnik, biseromašnik in častni kanonik g. Martin Meško. — V Guštanju je mirno v Gospodu zaspal Jožef Zimic, dolgoletni naročnik »Domoljuba«. V Ljubljani so umrli: železniški uradnik Ljudevit Fattur, absolvirani filozof Matija Erzar, Marija Klemen, vdova po strojevodji; višji davčni upravitelj Ignac Perharc in hišna posestnica Marija Kramar. Naj počivajo v miru!

Drobne novice

4200 m nad morjem bo zvezdarna, ki jo zgradi Rusi na Kazbeku v Gruziji.

Revolucija je izbruhnila na Havani. Pravi, da ima Amerika prste vmes.

Novo vseučilišče, na katerem bodo poučevali iz Nemčije izgnani profesorji, otvorijo v turškem Carigradu.

Leto mednarodno policijo ustanove Angležji.

Do spora med Francijo in Japonako je prišlo, ker so Francozi zasedli neke otoke v Južnem kitajskem morju.

Prevozne postavke za premog je znižala Češkoslovaška.

250.000 romarjev se je zbralo te dni v nemškem Trierju.

Požar je uničil sto let staro katoliško cerkev v Leydenu na Holandskem.

250 ljudi je zbolelo, ker so jedli pokvarjen sladoled v Gromingenu na Nizozemskem.

Ogromen gozdni požar je izbruhnil v okolici francoskega Touloua.

Mehke sedeže tudi za 3. želez. razred uvede baje Češkoslovaška.

Bivšega nemškega socialno demokratkega poslanca Fausta so hitlerjevci po mučenju ubili.

Nasaj v Moskvo je odpotoval iz Poljske, kjer je bival 14 dni, Radek, glavni urednik boljševiških »Izvestij«.

PO DOMOVINI

Ljubezen do evharističnega Jezusa

(Smartin v Tuhinju)

Ne samo v župnijski kroniki, temveč tudi v srcih vseh župljanov, bo ostal v trajnem spominu 6. avgust letošnjega leta, ko se je vršil v Smartinu nad vse slovesno evharistični shod za župnije Tuhinjske doline in za župnijo Zlatopolje. Že prejšnji večer so po Ave Mariji oznanjali po vseh cerkvah zvonovi slovesnost prihodnjega dne. Ob popolnoma jasnem dnevu so se v nedeljo zjutraj zbrali verniki, okrog tri tisoč (v procesiji jih je bilo po izjavi nekaterih do pet tisoč), na prostranem župnijskem dvorišču, podobnem gaju, pred lepo okrašenim oltarjem, ki je bil tam pripravljen. Nekoliko pred 10 je prenehal g. dekan Rihar, ob asistenci devetih gg. duhovnikov Najsvetejše iz cerkve, okrašene kakor nevesta, na zunaj pripravljeni oltar. Na to je imel kanonik g. dr. Mihael Opeka glavni evharistični govor, v katerem je razvijal nekako naslednje misli: »Presveta Evharistija je velik, neprecenljiv dar. Kristus je v nji naša vedna daritev, je hrana našim dušam in tolažba. Zato gre Jezusu za presveto Evharistijo naša neizmerna hvala in zahvala. Prav je, da ga hvalimo in zahvaljujemo tudi javno, n. pr. z evharističnimi shodi. Blagoslov takega javnega čedenja ne bo izostal.« Po govoru je opravil g. dekan Rihar sv. mašo, pri kateri so lepo prepevali združeni pevski zbori pod spretnim vodstvom g. Suštarija, organista v Spitaliču. Potje je spremljal na harmoniju domači organist Maks Zore. Nato je imel g. dekan Rihar drugi evharistični govor, čegar vsebina je bila nekako ta-le: Gospod dekan pohvali Smarčane za trud in delo, ki so ga imeli s pripravami. Po pravici so vse tako lepo okrasili za to slavlje. Jezus v sv. Rešnjem Telesu to zasluži. Sveto Rešnje Telo je središče vsega našega verskega življenja. Zato je prav, da vsi našivimo v Evharistiji. Evharistični shodi naj k temu pripomorejo. Današnji vaš shod naj poživljuje vse v čedenju in ljubezni do presv. Evharistije. Ob koncu govora se je vse ljudstvo slovesno posvetilo Kristusu Kralju, nakar so pevec in ljudstvo odpeli himno »Vesol Bog«.

Po vsem tem se je razvila veličastna procesija, kakršne Smartinsko polje še ni videlo in je tudi ne bo kmalu zopet. Sedmero barmez, šest zastav Marijinih družb in ena požarne barmbe ter šolska zastava, je plapolala v procesiji, kateri na čelu je šla župnija Motnik, za njo pa župnije Sela, Spitalič, Zgornji Tuhinjski Zlatopolje in Smartin. V smartinski župniji se šle združene dekleške Marijine družbe, vseli župniji, požarne barmbe v kroju (okrog 200), narodne noše (do 160), belo oblečene deklice, za njimi smartinski cerkveni pevci in nato duhovščina s presv. Rešnjim Telesom, ki ga je nosil g. kanonik Opeka. Za nehom so se uvrstili gg. orožniki, župani z odhormiki in ostalo ljudstvo. Procesija je šla proti Laznu do Dobrerlaza, kjer se je pri štirih mlajih, ki so jih postavili fanje z Lazov, z napisom: »Hodi za Kristom«; zakrčila ter šla nazaj po isti poti v cerkev, kjer je bil blagoslov in darovanje.

Tako se je v najlepšem redu izvršila prelepa slovesnost.

Za ta dan, o katerem po pravici lahko rečemo, da je bil dan, ki ga je Gospod naredil, v prvi vrsti hvala in zahvala dobremu Bogu, ki nam je dal tako lepo vreme. Dalje zahvala vsem pref. gg. duhovnikom, ki so sodelovali vsem pevcem in sploh vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je slovesnost tako lepo izvršila.

Posebno priznanje in pohvala pa bodi našim vrlim fantom za številne mlaje in dekletom za vence in cvetje, s katerimi so okrasili mlaje, cerkev in oltar. Kljub veliki utrujenosti od dnevnega dela, so žrtvovali te in oni tudi več noči v proslavo evharističnega Jezusa, ki jim tega ne bo pozabil povrniti.

Vsa evharistična slovesnost nam je prila, da živimo v srcih naših ljudi kljub veliki raztrganosti sveta in kljub vsem težavam, ki jih tarejo, vendarle še trdno, živa vera in neomajna ljubezen do evharističnega Jezusa, ki naj to ljudstvo tako ohrani in obilno blagoslovi.

V čast Materi Božji!

(Dobrova pri Ljubljani)

Med šmarnimi mašami, od praznika Marijinega Vnebovzeta do nedelje 10. septembra je red božje službe v Marijinem svetišču na Dobrovi sledeči: na predvečer nedelj in praznikov ob 5 popoldne pričetek spovedovanja, ob 8 zvečer litanije; ob nedeljah in praznikih celo dopoldne delitev sv. zakramentov in sv. maše ob 5, 6, 8 in 9; popoldne ob 3 slovesne litanije. Prilika za prejem sv. zakramentov je tudi ob delavnikih. Častivce Marijine in kongregacije vabilo k tem slovesnostim. Obiski Marijinega svetišča so obdarovani z mnogimi odpustki. V prelepi božji naravi okoli cerkve, sredi zelenih travnikov in gozdov, pa bo vsakdo užil mnogo neskaljenega veselja. Lažje in pogumneje bomo prenašali težave in skrbi življenja, blagoslovljeni od nebeške Pomočnice Marije. V roveski Avtobus Ljubljana-Dobrova vozi z Rimske ceste ob nedeljah in praznikih ob pol 8 in pol 13, ob delavnikih ob pol 13 in 18.

Nova obhajilna miza

(Muljava)

Našo umetniško cerkev so sezidali stiški meniki v gotičnem slogu. Veliki oltar, znan po svojih krasnih razbarvah, je tudi delo stiškega samostana. V to lepo alikano cerkev smo zadnji čas postavili obhajilno mizo. Izdelava priprosta brez posebnih okrasov. Mojsrsko gta izpeljala in izdelala obhajilno mizo g. Zabet iz Stične in izdelal Rus iz Polja. Prodvsem se moramo vaščani muljavake čestitke zahvaliti naši naokrog znani gospej Mariji Kastelic z Bojanje vrha, ki je prevzela vse stroške. Ne bi bilo prav, ako bi ob tej priliki ne omenili, da je imenovana gospa veliko pripomogla tudi k ridavi cerkvene mize, kakaj posodila je v ta namen vsoto de-

narja. Koliko voz materiala je dala zvoziti, ni treba praviti. Za povzdigo nedeljske službe božje je kupila krasen mašni plašč zelene barve. Bog poplači dobrotnici njena dobra dela, ki jih je storila v božjo čast.

Nov vodovod

(Hrušev pri Ljubljani)

S pomočjo Higijskega zavoda v Ljubljani in po načrtih g. inž. Guzelja, smo dobili nov vodovod. Tudi ministarstvo za narodno zdravje nam je naklonilo v ta namen 30.000 Din. Težaka dela smo opravili vaščani sami, kar je bilo posebno letos združeno s precejšnjimi mukami. Ko se vsem, ki so zgradbo vodovoda na ta ali oni način pospeševali, toplo zahvaljujemo, vabimo k svečani otvoritvi in na to sledeči veselici, ki bo due 27. avgusta tega leta.

Ali ima ločenka pravico do poročnega prstana?

Otem vprašanju so v vseh instancah razsojala pariška sodišča. Neki mož je od ločene žene zahteval, naj mu vrne poročni prstan. Žena je to odklonila, nakar je mož tožil. Pravda je šla po vseh instancah, slednjic je vrhovno sodišče razsodilo, da ženi poročnega prstana ni treba vrniti. Kajti poročni prstan ni navadno darilo in ga more žena obdržati, čeprav je bila pri ločitvi sponana za krivo.

Miha: »Današnja dekleta se niti omožiti ne marajo.«

Tim: »Kako pa to veš?«

Miha: »Ker sem jih že več vprašal.«

Po sklepu lista

Ustoličenje
novega lavantinskega
knezoškofa

Kakor smo že poročali, je bil na mesto umrlega knezoškofa dr. Andreja Ravbarja imenovan dosedanji lavantinski pomožni škof dr. Ivan Tomažič.

Slovesno ustoličenje novega mariborskega cerkvenega kneza so določili na dan 15. avgusta 1933. Na predvečer slavnostnega dne so pevi združenih mariborskih zborov priredili g. knezoškofu prelepo podoknico, kateri so prisostvovali tisoči ljudstva, iskreno pozdravljajoči novega vladiko.

Na Veliki Šmaren se je izvršila v stolnici cerkvena slovesnost ustoličenja, na katero so došli poleg duhovščine tudi zastopniki državnih in drugih oblasti. Vladika dr. Tomažič, ki je 58. škof v vrsti lavantinskih cerkvenih nadpastirjev in v 58. letu starosti, je imel na vse prireditelje nagovor, nakar je sledila slovesna služba božja. Osebnost je knezoškofu dr. Ivanu Tomažiču izrekel čestitke tudi predsednik vlade g. dr. Sršić.

Naj novega lavantinskega vladiko vsemogočni Bog tudi v bodoče bogato blagoslovja v vsestransko srečo slovenskega ljudstva!

Radio

Vsak delavnik: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 19.00 Radio orkester 21.30 Čas, poročila. Četrtek: 17. avgusta: 19.30 Gospodinjska ura 20.00 Urban Hromski 20.30 Violinski koncert Karla Rupla 21.30 Pevski koncert g. Marjana Rusa 22.00 Radio orkester. Petek, 18. avgusta: 19.30 Reja koz 20.00 Slike iz narave 20.30 Prenos iz Belgarda 22.30 Plošče. Sobota, 19. avgusta: 20.00 Pregled zunanjih političnih dogodkov 20.30 Koncert delavske godbe »Harja« 21.45 Radio orkester. Nedelja, 20. av-

gusta: 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika 9.00 Versko predavanje 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franciskanske cerkve 10.00 Potovanje po Evropi in tujski promet 10.30 Pavičevim in aktivizem 11.00 Radio orkester 12.00 Čas, plošče 15.00 Kmetijska ura 15.30 Zabavna ura Pavla Rasbergerja iz Maribora 16.30 Radio orkester 20.00 Pevski koncert gđe. Vere Majdičeve 20.45 Radio orkester 21.30 Čas, poročila 21.45 Radio jazz. Ponedeljek, 21. avgusta: 19.00 Radio orkester 20.00 Ljubljanski muzej — esperanto 20.30 Prenos iz Zagreba 22.30 Plošče. Torek, 22. avgusta: 19.00 Radio orkester 20.00 Afriška veselja 20.30 Duhovni koncert gđe. Vedralove in g. Živka 21.45 Radio orkester. Sreda, 23. avgusta: 19.30 Literarna ura 20.00 Sevdalnice, poje g. Milčević 20.45 Radio orkester 22.30 Angleške plošče.

V pasjih dnevih

»Strašno je hudó na svetu, pravi debeluh.

»Ah, nesrečni pasji dnevi! Ko bi vsaj bil suh!

Pa pokliče hitro slugo:

»Daj pečenko mi in drugo, kar za jesti se dobi!

Kdo brez jela naj živi?!

Sluga pa ponižno pravi:

»Veste, kaj ste rekli davi: danes bom čez dan jedel sok neslane!

»Pojdi, godrnjač ti stari! Kar sem rekel, kaj ti maril!

Kaj imam na svetu tem?

To odino, kar pojém!

Naj si odtrgujem,

menda še gladijem?

Saj zadosti že trpin,

pa naj še slabó živim?!

Zmajc sluga z glavo staro:

»Jaz sem ves za staro šaro!

Rad bi, da v vročini žgoči

ne trpel bi gospodar,

pa očitek moram čuti,

da mi vse skup nič ni mar!

Sluga je po jed odhitel,

debeluh se je potil,

a potem je spet zazlel,

da bi suh in vitke bil!

Franjo Neubauer.

Listnica uredništva

Brezposelnemu kovaškemu pomočniku: Vi sodite nekoliko prečrno, zakaj naš slovenski kmet pomaga brezposelnim več kot si mislite. Je pa sam v težavah, zato ne more vsemu kaj. Na stotine brezposelnih dobi vsak večer zavetišče v kmetijski vasi in še večerjo zraven. Če je bilo v Hrvatski, Dalmaciji, Bosni in Slavoniji, kakor pravite boljše, zakaj niste tam ostali? Pa brez zamere. — V Celje: Ne bi honorirali, tudi zato ne, ker bi članek prinašalo še drugo časopisje. Sicer pa so take stvari v največjo korist sami tvrdki. — Naslednji številki »Domoljuba« izjemoma ne bo priloga »Društvenik«, ampak »Gospodinja«. P. t. gg. sotrudniki naj blagovolijo to dejstvo upoštevati in pravočasno poslati redne prispevke. — Ker smo to številko »Domoljuba« zaključili že v ponedeljek dopoldne, pridejo mnogi dopisi šele prihodnjic na vrsto.

Za smeh

Politijski komisar: »Kakšne dokaze imate, da je bil obtoženi pijan?«

Polica: »Takole je bilo: Opazil sem ga, ko je pozvonil pri nekem vratih, nato je vrgl denar v pisarni nabiralnik in se ješil, ker ni bilo čokolade ven, nato je pobral steklenico, jo postavil na uho, rekoč: Halo! Kaj, nobenega odgovora, tudi prav. Položil je steklenico na tla, sedel na prag ter zaspal.«

★

Spričevala so razdelili in Grčmanov Nace je grdo gledal. Dvignil je roko ter dejal: »Gospod učitelj, nezadostnega pa res nisem zaslužil.«

Učitelj: »Vem da ne, a žal, slabšega reda ti nisem mogel dati, ker ga nimamo.«

★

Igralec: »Da, kadar sem jaz na odru, dragi moji, takrat so moji gledalci naravnost prilepljeni na svoje sedeže.«

Prijatelj: »Saj jih edino na ta način pridržiš v gledališču.«

RAZNO

Najhitreje reči na svetu. Slavní Phileas Fogg v romanu Julesa Vernea je pretrgal zemljo v 80 dneh. Kaj bi dejal k bratini modernih letal, ki bi opravili 40.000 km dolgo pot okoli zemlje v ekvivalentnem času v 4 dneh? Toda granate modernih letov, ki brziyo z 800 m na sekundo, bi rabile za to razdaljo pitihi 17 ur. Zemlja se vrtili okoli solca z brzino 30 km na uro — proti tej brzini zaostaja tudi najhitrejši izstrelki. Solnce se z svojo svojo nebesno družino premika proti neki zvezdi v Herkulu z brzino 19 km na sekundo. Če bi naš delovalo to pot z doslednostjo, bi trčilo šele po mnogih milijonih letih vanjo — če bi ga omenjena zvezda čakala na sedajšnjem mestu, kar se pa ne dogaja, ker tudi sama pohaja po vesoljnem prostoru. Tako zvane zvezde »statistice«, namreč nikakor niso stalnice, temveč polujejo mnoge med njimi s takšno brzino po vesoljnosti, da jih prekažajo le še nekatere maloštevilne znane brzine. »Samopica« med zvezdnimi teleski je bila doslej nekakaj vidna zvezda v

Naš gospod župnik

Spisala Helena Haluschka iz nemščine
prevedla Marija Kmetova.

»Ho, ho,« se je zaničljivo obregnilo neko bitje brez kosti, »tvoje pošteno grdo lice dandanašnji ne preplaši te sodrge tam zgoraj! Prenaglo te izsledijo. Jaz, Hinavščina, zmorem več!«

»Tudi ti si se preživela; tvoji mrđi se smeje dandanašnji že vsak otrok,« je hitel neki peklensček, suh in trd ko trska. »A jaz vem, kako je priti počasi pa uspešno Besedi do živnega Vrtati je treba, vrtati! Vrtati po vseh razpokah, vseh kotičkih človeške volje; vrtati, dokler vse skupaj tako opeša, da se sesuje in razpade v nič.«

Pri tem se je tenko bitje besno vrtelo krog sebe in je dobilo obliko svedra. »Jaz,« je sikajoče dokazoval suhi peklensček, »jaz zmanem sleherni moč, spodkopljem še tako vero, obrežem vsako perut! Jaz, Dvom, morim Besedo.«

»Kaj boš ti, moril,« je sopihajoče zavreščala neka zakasnela čarovnica. Potegnila je z metlo in na mah odrinila vso množico malih grehov od sebe. »Vzvišeni knez,« je bevskala dalje in v enomer mahala z metlo krog sebe, »prav zelo krivično je, ker me ne prištevaš k svojim blagorodnim otrokom. Imam več službenih let ko vsi drugi. Služila sem ti, ko drugih še na svetu ni bilo. Nekateri učenjaki trdijo celo, da sem tvoja mati. He, he! Ali se nisem jaz prva borila zoper Besedo? Ali nisem v njenem imenu zažigala grmade, mučila otroke, zastrupljala studence, spreminjala angele v zločince in zločince v bogove? Ali nisem spravila človeka tako da-

leč, da je zasovražil Besedo in jo onečaščal? A zdaj imam Besedo za vse čase v kletki, jaz, Krivoverstvo!«

»Že prav, že prav, saj nisi tako neumna, ti stara harpija,« se je laskal Satan. A spet je zadonel glas iz dalje: »Ni res! Beseda je svobodna, vera jo je oprostila vseh vezí!«

Tedaj se je izločila iz teme neka svetla, visoka postava in vstopil je izredno lep mladenič. Lice je bilo ko izklesano iz granita, izraz obraza ko okamenela bolečina brez imena. Zdelo se je, da je ta bolečina na veke začrtana v njegovih potezah, začrtana brez solza in brez upanja. Mladenič je povešal težke veke, ko mu je govoril Satan:

»No, brat Lucifer, kaj si pa ti storil za moje kraljestvo, odkar se nisva videla? Zdi se mi, da že dolgo nisva bila skupaj. Ali ni bilo to takrat, ko si v paradizu zasadil drevo spoznanja in vlihotapil nato mene v podobni kače vanj? Kako si zoprval Besedi?«

Lepi, mrki mladenič je s težavo dvignil veke. Ves zbor odličnih udeležencev se je stresel. Pod vekami ni bilo oči. Sop zelenih pramenov se je usipal iz ničla.

»No, Lucifer, oslepljeni nosilec luči, kaj si storil zoper Luč?«

»Iznašel sem poslednje orožje.«

Lucifer je iztegnil svojo ozko roko in pokazal Satanu dlan: »Kaj vidiš?«

»Droben, črn znak.«

»Ta znak je tvoja zmaga!«

Satan se je neverno nasmehnil.

»Z mojo lučjo boš videl v prihodnosti!«

Tako je govoril Lucifer. Nato je nameril svoj šop pramenov na zemljo in potegnil Satana v svoj zažarani krog.

»Kaj vidiš, brat moj?«

»Vidim, kako se združi na stotine teh znakov, da je

Z ljubljanskega trga

V Ljubljani, 14. avgusta

Cene so še vedno neizpremenjene, v kupčijah vlada na splošno precejšen zastoj. To se je videlo tudi na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani, pa tudi na živilskem trgu ob sredah in sobotah, ko je zmerom na trg postavljenega dovolj blaga, kupcev pa ni toliko, da bi kupili vse, kar kmetje pripeljejo v mesto. Ljubljancani so zdaj večinoma na počitnicah in to precej vpliva tudi na tržno živahnost, ki se bo kot drugi mesec znatno poživila. Kakšnega posebnega zboljšanja v cenah ta živahnost seveda ne bo prinesla, pač pa se bo nekoliko več in lažje prodajalo. Podoba je, da bodo letos glavni kmetijski pridelki, kakor krompir in zelje, skoraj za polovico cenejši, kakor so bili lansko leto. Krompir je že zdaj, ko ga pripeljejo zelo malo na trg, komaj po 80 do 90 par kilogram. Ko pomine glavno poljsko delo in bo krompir ves dozorel, tedaj bo dovoz krompirja na ljubljanski trg tako velik, da bo pač nujno še bolj padla cena krompirja. Z zeljem pa bo najbrž ista. Kmetov utržek za poljske pridelke bo torej letos še slabši, kakor je bil lansko leto. To pa predvsem zato, ker pridelki pač ne grejo ven, doma pa pridelamo zase skoraj preveč. V dobrih letih smo izvozili v tujino precej sadja, letos pa izgleda, da tudi sadja ne bo mnogo. Po vsem tem skoraj lahko rečemo, da krize na kmetih najbrž še ne bo tako kmalu konec. Seveda krize mi doma ne bomo nikoli sami rešili, ublažiti pa bi jo bilo nemara s pametnimi gospodarskimi ukrepi vendarle mogoče. Stiska je zlasti na kmetih že taka, da prav resno grozi nevarnost splošnega obubožanja in propadanja. Mnogi trdni gospodarji tarnajo, da komaj še vzdrže pritisk. Mnogi veliki grunti po deželi so v nevarnosti, manjši kmetje pa so se sploh že morali zadolžiti, dokler so se namreč še mogli. Zdaj se niti zadolžiti nihče več skoraj ne more, ko posojila ni nikjer mogoče dobiti.

Ko vse to uvidimo in premišljujemo o zlih posledicah, ki nujno morajo priti, potem moramo ponovno svetovati — čeprav vemo, da se po tem nasvetu že vsak uviden gospodar po sili razmer mora ravnati — največjo zmrznost in varčevanje pri vseh »zdatkih«. Letošnja zima bo huda.

Cene živini in mesu: voli I. vrste 4.25—5

Din, voli II. vrste 3—4 Din, voli III. vrste 2—3 Din; telice I. vrste 4.25—5 Din, telice II. vrste 3—4 Din, telice III. vrste 2—3 Din; krave I. vrste 3—4 Din, krave II. vrste 2.25—3 Din, krave III. vrste 1.50—2 Din; teleta I. vrste 5 Din, teleta II. vrste 4 Din; prešiči 8—9 Din. — Goveje meso: I. vrste: prednji del 8—9 Din, zadnji del 10—12 Din, goveje meso II. vrste: prednji del 7—8 Din, zadnji del 9—10 Din, goveje meso III. vrste: prednji del 5—6 Din, zadnji del 7—8 Din; telečje meso: I. vrste: prednji del 10—12 Din, zadnji del 12—14 Din, telečje meso II. vrste: prednji del 8—10 Din, zadnji del 10—12 Din; domača svinjina 12—18 Din, hrvaška svinjina 11—16 Din, prekajena svinjina 16—22 Din, svinjska mast 18 Din, hrvaška svinjina 15 Din, domača slanina 14—15 Din. Konjsko meso velja 4—6 Din, ovčje meso 6.10 Din. Surove goveje kože: volovske 7—9 Din, kravje 7 Din, bikove 6 Din, telečje 12 Din, domačih prešičev 3—4 Din, hrvaških prešičev 1 Din.

dokazano najboljši muholovec sveta. Se mnogo posnema, zato! zahtevajte izrecno

„AEROXON“

Cene žit: pšenica 175—185 Din, ječmen 135—165 Din, rž 135—150 Din, oves 135—145 Din, koruza 115—130 Din, fižol 225—235 Din. Borzne cene žit so neizpremenjene: pšenica 190—200 Din, koruza 125—132.50 Din.

Mlevalski izdelki: pšenična moka 250—335 Din, koruzna moka 130—165 Din; na borzi: bačka nularica 430—435 Din, banateška nularica 440—445 Din.

Krmila: seno 40—60 Din, slame zdaj ni na prodaj, lucerna (seme) 1800 Din, vse za 100 kg.

Razkolnikov:

Smrt Krivčkove Špele

V naši gorski vasi so novice dokaj redke. Vsako leto enkrat vjamejo orožniki tri znane divje lovce, nepoboljšljive grešnike in jih odpeljejo za nekaj tednov na ričet. Fantje se na prošenju vsako leto postrani gledajo, stopo se skoro nikoli več ne, kar je pač dobro in prav, čemu bi se pa človek drezal z nožem in pobijal kakor žival, saj vojske preskrbe za tako žalostno zabavo, ki jo je kmalu preveč. Tako je pri nas res malo novic, če pa doživimo kaj novega, tedaj vsi vaščani dogodek premelevajo, mu skušajo priti do korenin, modrujejo in iščejo vzrok. Radi tudi slučaj nalašč izpreminjajo in se vprašujejo:

»Kaj pa, če bi se zadeva takole vršila, kaj bi bilo potem?«

Sicer so pa naši vaščani dobri in miroljubni ljudje, ki se ne prepriajo ne z Bogom, ne z ljudmi ter sta župnik in župan z njimi zadovoljna.

Lansko jesen je pa naša vasica doživela poseben slučaj, ki je sicer zelo žalosten, toda resničen.

Krivčkova Špela je bila suhljata in visoka ženska. Njen glas je bil globok in hrapav, njene besede trde in večkrat zabeljene z ostrimi kletvico. Sicer ni bila hudobna ženska, pač

dolg sprevod. In daljši je in zmeraj silnejši, krog zemlje se vije, prepaša jo s širokim, črnim trakom. Trak se razteza in je mreža, ki prepreza vso zemljo. Napolnjuje doline, izravna hribe, veže kraj s krajem, človeka s človekom.

Dotlej je govoril Satan ko v mislih. A prekinil se je in srdito zatulil: »Ali ni to izdajstvo? Izdajstvo mojega kraljestva?«

»Poglej še,« je zapovedal Lucifer.

Hudič je slušal in gledal dalje: »Čudno, čudno, črni sprevod oblega gradove, stresa zdjova, naskakuje katedrale. Ze se ziblje nad križi vrh stolpov. Podirajo se, podirajo te ponosne katedrale, padajo ko drevesa pod sekiro; v prah se spreminjajo mogočni gradovi.«

Satan je od navdušenja tiščal pene.

»Naprej,« je zaukazal nosilec luči.

»Sprevod se dviga k nebesom, zdrobi pečate na nebeških vratih. Potres pogoltni bogove, črna množica se v silnem valu odbije, zajema ljudi, napolni jim ušesa, oči. Ne razumejo več Besede, ne ališijo je več. Milijoni glasov črnega vala tulijo krog človeka, ki sicer pljuva na črno sodrgo, vendar meni, da je Beseda... Človek je oglušil in oslepel. Ko stena stoji med njim in arcem sveta tisti črni val. Človek pozna zdaj pač skrivnosti anov, ne ve pa ničesar o smislu, da je ustvaril snov. Laž kraljuje na svetu. Človek jo imenuje spoznanje. Beseda umrje v človeku; zadušil jo je črni val. Luč ugašne, pa ljudje tega ne opazijo. Mrtva je Beseda, svet je moj!«

Satan je besnel s strahovitim, veselim sovraštvom:

»Daj mi ta znak, brat Lucifer! Vse moje kraljestvo ti podarim za ta znak!«

Osepljen nosilec luči je sklopil težke veke nad zelenim šopom pramenov. Mahoma je začel oklevati.

»Daj mi ga, prodaj mi ga!« je tiščal Satan vanj. »Kaj bo tebi ta znak smrti...«

»Z njim bi rad utešil svoje hropenjenje po NJEM!«

Kako je bil ta vzdih mrtvaško žalosten, s katerim je Lucifer odgovoril Satanu! In nato je na vsi moč zadegal neznan črni znak na zemljo.

Tega dne je neki ubogi človek iznašel: Tiskarstvo!

★

Ko je priletela gospodična zaklenila hišna vrata, je postopač odpehnil vrtna vratica in vstopil. Stal je na nekem revnem predmestnem vrtu, bil je ves skrivnostni in neznanstveno žalosten. Tu je bil nekaj segnitih zeljnatih glav, ondi dvoje dvoje drevesnih okostnjakov in še propadajoča gredica, kjer je nekaj kesnih krizantem prezebalo v burji.

Tam v ozadju, kakih trideset korakov od vhoda, je stala hiša priletne gospodične. Ob tej uri ni bilo žive duše na cesti. Le nad vrtnim obzidjem je iztezal leseni Kristus svoje izrpane roke v noč. Iz svetilke, ki je gorela pri njegovih nogah, so migotali blede svetlobni odsevi in se dvigali k obrazu Krizanega, da je bil ko živ. Postopač je poškilil tja in dvignil ramena. Med tem je ondi v hiši prižgala stara gospodična luč in njena majhna, ozka senca je begala po zastorih sem in tja. Postopač je razočarano zavzdihnil. Nato se je zdelo, ko da se je odločil, da počaka. Sedel je na kamen v senco izpahnjene delo obzidja, zadaj za pokončnimi drevescema. Dežju je obrnil široki, okrogli hrbet in čepico, ki si jo je potegnil čez ušesa. Na temnem vrtu je bil le še ko temnejša senca, ki je ni nihče videl, del neizmerne bede, na katero je gledal samo Kristus iznad obzidja.

Topo se je postopač oprl na palico in motril svoje preluknjane čevlje, kamor se je nabrala voda mnogih oesit. »Zvrh, zvrh« — se je rogalo ob slehernem njegovem koraku. To je bilo še hušje ko šklopotanje dežja po

ozvezdju Slikarja, ki se premika s brzino 450 km na sekundo. V najnovejšem času so odkrili zvezdo, ki napravi baje celo 500 km na sekundo, a to še ni gotovo.

Cvetlica pod vladno zaščito. Tehnični sovražnik gozdarske uprave v Rio de Janiero v Braziliji se je obrnil do brazilake vlade s prošnjo, naj bi vlada postavila pod zaščito redko cvetlico, ki raste samo v Braziliji in še tam le v botaničnem vrtu mesta Jacarepagua. To cvetlico, ki je znana pod imenom »Goethea«, je vzredil leta 1821 botanik Essenbeck iz rastline po imenu »malvacena«. Ta zaščita nad to cvetko bo kot nekaj spomin na stoletnico smrti velikega genija J. W. Goetheja, katere se je svet spominjal 22. marca 1932.

Destilirana voda kot zdravilo. Destilirana voda osvobodit telo vsakovrstnih soli in strupov, zato so jo doslej uporabljali za zdravljenje vsakovrstnih bolezni, posebno pri obolenjih obisti in žolča ter za odpravo previsokega krvnega pritiska. Ta voda pa je imela ta nedostatek, da je imela slab okus in duh, to predvsem zaradi tega, ker ni postala

je bila izgubljena revica, ker je preveč
pila žganje. Če pa ženska pije žganje,
pa še posebno žalostno!

Lani je bilo po naših travnikih in hribih
veliko brinja. Ljudje so ga pridno
prali in prodajali, a tudi žganje so kuhali.
Pravijo, da je požirek brinjeveca za zdravje.
Brinjeve jagode so res zdravilne in morda
brinjeve res ne škodi odraslemu človeku, če
ne slabo počuti. Špela si je pa mislila drugače.
Bila je prepričana, da je brinjevec najboljši
zdravilo, ki ga mora človek vliivati vase ka-
ker vodo, da ostane zdrav in krepak.

Špela je bila že čez štirideset let stara,
na zdravje je po svoje pazila. Ker je bila
prepričana, da je brinjevec zdravilo za njo,
je spomnila:

Brinja je dovolj. Čemu bi samo sem in
tam kupila kako šilce brinjeveca? Sama si bom
prala brinja in si skuhalo zdravilne žganji-
ke, nič koliko!

Rečeno storjeno. Šla je k bratrancu in
tako dolgo časa nadlegovala, da ji je obljubil
kotel za kuhanje žganjice. Nato je šla nabirati
brinje.

Špela je bila sicer že precej stara, a v
njo je lezla urno kakor koza, saj jo je pod-
pirala vesela misel, da se bo lahko naluckala
brinjeveca po mili volji in ta misel jo je kre-
nila in ji dajala pogum, da je vztrajala. Ko
je utrudila, je nekoliko počila in potem
je začela ter se sama tutila, da ji že misel
na dobri brinjevec daje toliko moč in
tolje.

Kotel je zvelkla na svojem samotemžu na
pusteni gmajno pod hribom za svojo pol-
naspalo kočjo, pripravila si je drv in kmalu
je prišla kuhati. K nji je začel samo kak
šepet, ki ji je malo ponagajal, a sicer ni bilo
nikogar.

Špela je kuhala in kuhala, pa ji je šlo

kuhanje vse prepočasno. Ko je žganjica začela
dišati, je ženica takoj segla za zajemalko vanjo
in si jo natočila v lonec, čeprav še ni bila
skuhana.

Pridno je kuhala in vmes praznila kotel.
Ko je bil brinjevec skuhan, ga ni bilo skoro
nič, ker je že vsega popreje požlompala. Osta-
nek je majhe se odnesla v grmovje, kjer je
spet arebala žganje še naprej in je naposled
obležala.

Bratranec je prepozno zvedel, da Špela
kuha žganje in ga sproti pridno lucka. Njemu
je lagala, da bo skuhalo brinjevec in ga nesla
v mesto prodat. Odhitel je na gmajno, kjer
je našel kotel in ga odpeljal domov. Špelice
pa ni nikjer mogel iztakniti.

Pijanka je mirno ležala v grmovju. Njena
glava je bila težka kakor iz svinca. Čudne
prikazni so se vrstile v njeni pijanski omam-
ljenosti. Enkrat se ji je zdelo, da vse mesto
mora biti pač nekaj strupa, če ne bi ne bila
Drugič je videla, kako plešejo okoli nje same
črne mačke in mijavkajo z žalostnimi presun-
ljivimi glasovi.

Vzdihovala je in se trudila, da bi se od-
vlekla kolikor mogoče daleč proč od drevja
in grmovja, pa je zalezla v grapo in obtepelala
v blatni vodi. Naslonila je glavo na kamen
in zadremala. Dolgo je spala. Ko se je prebu-
dila, jo je vse bolelo. Zlezla je nazaj na trav-
nik, kjer je imela svoj ljubljani lonec z bri-
njevem. Hlastno je popila vse kar je bilo še
v loncu in obležala kakor klada. Čutila je,
da je zelo trudna in bolna, čeprav je pila
samo zdravilo:

Sam vrag me je premotil, da sem pila
žganje, ko še ni bilo prekuhan. E, v brinju
mora biti pač nekaj strupa, če ne bi ne bila
tako zdelana! je modrovala in se plašno za-
zrla v prikazni, ki so se spet pojavljale pred
njo. Podila jih je, seježila in klela, ter na-

zadnje poskušala moliti, a prikazni so ostale.

Vsa se je tresla, ko se je počasi dvignila,
a spet jo je kar zavrtelo, padla je in se one-
svestila, saj ni bilo nič čudnega, ker je popila
toliko strupa.

Dolgo je ležala v grmovju. Ko se je ne-
koliko zavedla, je zlezla po vseh štirih iz
nje. Pastirji so jo videli in so se je kar
prestrašili, vsa blatna, zmrsena in raztrgana
se jim je zdelo kakor pošast. Ko so jo spo-
znali, so jo spravili v bajto, ki je bila komaj
deset minut oddaljena od travnika, pa le ni
mogla sama domov.

Sporočili so bratrancu kako je s Špelo
in poslal je po zdravnika, ki jo je pregledal,
zmaral z glavo in rekel, da ne bo nikoli več
zdrava, ker je vsa zastrupljena z alkoholom,
ki jo je menda vso požgal.

Špela je nekaj časa mirno ležala v svoji
postelji. Potem pa je vstala in kričala ter
blaznela. Dva možka sta jo komaj ukrotila
in povežala.

Naslednji dan so jo hoteli odpeljati v
blaznišnico. Preden so jo naložili na voz, se je
predramila in čisto pametno vprašala:

»Kakšne komedije pa iganjate z menoj?«

»Špela, žalostna pot te čaka, zakaj si se
ga tako naluckala?« ji je neke odgovoril.

Samo kozarček brinjeveca bi še rada,« je
odvrnila, sklonila glavo in že je ni bilo več
med živimi.

Ona: »Jaz grem na trg, ti pa med tem pre-
barvaj to omaro in pa kredenco.« Ko se je vrnila
ni bilo moža v kuhinji, a tudi omare in kredence
nikjer. »Kje pa si?« je klicala. »Tu gori pod stre-
ho, Miha. Omaro in kredenco barvaj.« »Ja, glej
ga, zakaj pa barvaš tam gori?« Ona: »Ker je bila
barva tu pod streho, sem pa kredenco in omaro
gori prinesel.«

V vsako hišo »Domoljuba«!

z običajnim destilira-
cem nikoli dovolj prosta
vseh solnih in kislinah
nimesi. Dunajski profes-
or dr. Glassner pa je iz-
dal sedaj nov način des-
tilacije, ki daje popolno
čisto vodo, ki nima
nobene okusa in vonja
ter je zadostno že veliko
velike količine. Vsi
je pri novi vodi tudi
da jo človek lahko
ne da bi se mu upi-
la.

Radio — življenjska
potreba. Danska vlada
je dala odlok, ki pravi,
da te radio aparati ne
morejo smatrati za pred-
met, ki sluzijo zabavi,
ampak za življenjske po-
trebine. Razume se, da
sejajo iz te ugotovitve
tudi ugodnosti, ki se
lahko zahtevajo za takš-
ne reči.

Kako so se vozili pred
sto let. Predhodnik da-
njanskega avtomobila
je bilo parno vozilo, čigar
osovina je bila pred sto
let mnogo počasnejša
tehnikom. V omenje-
nem vozilu so morali v
vseh kolutih vedno vo-
ziti s seboj vrelo vodo,
kajere para je bila pred
stajajočim sedanjem ek-
sperimentalnega motorja edina
gibljiva sila.

njegovih pletih; bolj mrzlo je bilo. Ondi se je še zmeraj
gibala staričina senca po zastorih. Ni kazalo drugega, ko
počakati, da bodo v hiši vsi naspali. Seveda, dosti ne bo
dobiti ond. Gospodična ni bila bogata; a našla kolo le-
mke in nekaj prihrankov imajo zmeraj take varne žen-
ske. In pa, res je; zakaj bi stradal vedno isti človek?
Vsaj enkrat bi moral priti vsak na vrsto, če pa ne, pa
ei vsak pomagaj, kakor že kaže! Kajpa, bolje bi bilo
bolje, če se ne bi zbudila. Bo že pazil, da bo vrata čim
lase odprl.

A če se bo zbudila? Bolje, da se ne bi — zanj
bolje... Neka majhna senca se je premaknila in se
sprijela k človeku. Pes. Ne čuvajski — pač pa izgublj-
nec, pes brez gospodarja, lačen in usmiljenja potreben
ko ta postopač. Koj ga je spoznal. Videl ga je že pred
mnogo vrati, kako je beračil ko on. Kakor se spodobi
članu prostozidarske lože, tudi pes ni odprl gobca in se
je dal spoznati samo z nemim mahljanjem z repom. Use-
del se je nasproti postopaču in se z lepimi, žalostnimi
oči zagledal vanj. Lakota je motrila stisko in psi se je
zasmilil človek. Mož se ni zganil. Pes je strigel z ušesi,
se nekoliko približal in se skoraj obrnil ob roko. Človek
ga še zdaj ni razumel.

»Brat,« je hotel reči pes, »pobožaj me vendar malo
po glavil! Tebi ne bo škodilo, mene bo pa osrečilo! Ali
ne vidiš, kako sva oba sama? Če ti ne dovolim, se ti ne
smem pridružiti in vendar sem že dolgo tvoj! Saj tudi
nisem povedal, da si ti! Moj gospodar si, — kaj ne vidiš,
kako ti hočem le dobro? Tako se mi smilim! Ali se ne
bi sprijaznila, kaj? Nikar se me ne sramuj, nisem kar
navaden prirepenec, videl sem tudi že lepše čase! Čisto-
krvne pasme sem in sem pes po vseh predpisih. Ne
verjameš? Motriš te sive maroge na mojem rjavem ko-
žu? Priznam — spomini so na pradede, ki jih je vlekle
na cesto. Zač, da je res, a to se dogaja tudi v najboljših

družinah. Pa, ali veš ti človek, da mi pomagajo prav te
maroge, da morem še živeti? Vraga, če bi bil prav čiste
krvi, kdaj bi že ne mogel več hoditi okoli! Da, te sive
maroge! Takega pomena so ko zate tvoje velike noge.
To dvoje nama pomaga, da moreva še živorežiti.«

Velike, kmetiške noge so se oglasile: »Zvrk, zvrk« in
njih gospodar je dvignil glavo. Zdaj je stiska spoznala
lakoto. Človek je obrnil vse svoje žepe in izbrskal črno
skorjo kruha, spomin davne večerje. Trda je bila, da si
jo mogel dolgo glodati. Pes je položil tace na možovo
koleno in pazno gledal, kako je človek razlomil kruh na
dvoje in dal večjo polovico njemu. Hlastnil je in jo tako
gladovno pogoltnil, da bi se bil skoraj zadavil. Nato je
poskočil možu v naročje, mu položil tace na ramo in mu
ves vzhlen nežno lizal lice. Njegovo veselje je bilo pri-
srčno in iskreno je bil hvaležen.

Postopač je potrpežljivo prenašal to pasjo vdanost.
Prvikrat v življenju ga je nekdaj vžljubil kar na pogled.
Marsikaj je smel pričakovati, da ga bo doletelo, a kaj
takega? Skoraj se je začel spoštovati.

Nenadoma je človek vstal in prestopil. Pes je šel z
njim in se z gobcem tiščal njegovih meč. Torej ga je le
pripoznal za gospodarja! »No, ali smo tak nič? Saj ne-
kaj premoremo, saj imamo zveze!«

Žival ga je povzdignila do človeške družbe.

★

Na zastorih je izginila senca. V hišici spijo, vse je
zavito v meglen plašč. — Človek se za hip ozre vanjo in
se mukoma okrene k vrtnim vratom.

V tej noči ni morda prav nič tlačila stare gospodične.
Postopač je obstal pri Kristusu na cesti, se ozrl kvi-
šku in se prekril.

»Opravičevaje« je pojasnil svojamu spremiljevalcu:
»Sveta noč je, več.«

Razkolnikov:

Božja pot Strdenove Urše

Urša je bogata samica. Privoščiti si nikoli nič dobrega, še bolj škoda se ji zdi darovati kaj svojemu bližnjemu.

V vasi je Urša že kar v pregovoru, saj pravijo vsakemu, ki ni preveč radodaren, da je skop kakor Strdenova Urša.

Starka se vsako leto napoti na božjo pot k Mariji Pomagaj na Brezje. Zapravi nikoli ne niti belica. Stara je, a vendar hodi kar štiri ure peš. V žep dene kos črnega kruha, vodo dobi med potjo in že jo maha po cesti. Vso pot pobožno vzdihuje:

»Marija, samo tebi na čast grem peš, samo iz ljubezni do Tebe se postim!«

Marija pa dobro ve, da se Urši škoda zdi denarja in da bi se takoj peljala, če bi ji kdo plačal vlak in se nasitila, če bi jo kdo povabil na kosilo. Da, da, če bi Urša tako zelo ljubila Marijo, bi dala pač kakemu prosjaku na Brezjah: »Vbogajme, toča Urša se drži kakor zamaknjena, presliši prošnje siromakov in hiti v cerkev.«

Tudi letos gre Urša na Brezje. Pa hoče slučaj, da naleti na svojega rojaka kaplana Sedeja, s katerim sta si še nekaj v rodu.

Zgodaj pride na Brezje. Nedelja je. Ko zagleda kaplana, ga veselo pozdravi:

»O, gospod Tone, danes ste pa vi tukaj!«

»Da, tako je naneslo, na počitnicah sem tu nekaj dni. Ker je pa pater Benjamin zbolel, ga nadomestujem in danes bom maševal namesto njega.«

»Ali boste tudi pridigali?« poizveduje Urša, ki se ji nekam dobro zdi, da je z duhovnikom dokaj dobra.

»Seveda bom,« odvrne kaplan.

Tedaj jo pa primaha po poti prosjak, ki ju prosi, naj bi mu kaj darovala.

Gospod Anton ima oblečen talar. Denarice nima pri sebi. Kar v zadregi je. Pa se obrne k Urši:

»Posodite mi nekaj.«

»Nimam nič,« gospod pa nimajo denarice pri sebi: hiti Urša beraču dopovedovati.

»Urša, nikar tako!« jo posvari duhovnik in reče siromaku:

»Dovolj časa je še za v cerkev. Kar malo počakajte, skočim po denarnico, ki jo imam v suknjiču!«

Urša nekaj zamrmra in se jezi. Kaplan jo pa maha v samostan.

»Pa nisem mogel naštudirati današnje pridige, čeprav mi prerokujejo, da bom še slaven govornik. Zdaj imam lepo priliko, Urši naj malo potipam obisti, saj je skopa že kar od sile!« šepeta kaplan. Kmalu se vrne in obdaruje prosjaka. Potem odhiti v zakristijo, kjer se preobleče in pomoli, proseč svetega Duha, naj ga razsvetli pri njegovi pridigi.

Pridiga se prične.

Urša se spravi kar v prvo klopo, da bi udobneje poslušala gospoda, ki jo takoj opazi, ko stopi na leco.

Počasi in mirno prične duhovnik govoriti. O kraljestvu božjem pripoveduje in poudarja, da to kraljestvo ni od tega sveta in se morajo torej mnogim zemeljskim dobrotam odpovedati tisti, ki ga hočejo doseči. Potem preide na skopuh, ki si zbirajo same zemeljske zaklade in prosijo Boga, da bi jim dal še več

in več ter pri svoji skoposti še mislijo, kako so dobri.

Razadnje omeni prirodo in njeno lepoto, ki je le bežni odsev tistega kar nas čaka. Clovek je na vse na svetu preveč navezan in še na božjo pot vlači svoje grehe za seboj.

Nato udari kar naravnost, seže v Uršino dušo in stepta vso njeno namišljeno pobožnost. Vedno glasneje in vedno trše govori, ko poudarja, da so na svetu skopuhi, ki si trgajo košček kruha iz ljubezni do svoje skoposti, a Bogu lažejo v obraz, da se postijo zavoljo Njega.

Urša ga posluša z odprtimi usti. On pa udarja vedno bolj v živo, češ, da se Bog ne pusti goljufati, da taki ljudje varajo pač sami sebe.

Starka nazadnje zaihti.

Maša mine. Urša čaka pred cerkvijo gospoda Antona vsa ponižna in skrušena. Prosi ga, naj ji odpusti, ker ga je pred prosjakom nalagala.

Kaplan se ji nasmešne in ji ponudi roko v spravo.

Odslej je Urša čisto dobra ženska. Kadar pride na Brezje, obdaruje vse siromake, pa tudi doma nikogar ne odpusti praznih rok. Tiho zadoščenje čuti v svoji radodarnosti in srečna je v svojem srcu.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke, ali iščejo poslov ozlozoma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Posvetno napredaj

v Krškem okraju. od župne cerkve 10 minut, do ceste 5 minut. Živi se lahko 8 oseb, redi 6 glav. Zemlja ysa, obdelana, vinograd v najboljšem stanju, pridelek 20 hekt. Prevzame se lahko takoj. Cena 90 tisoč Din. Polovica lahko ostane. Naslov pove Domoljub št. 9391.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri tvrdki A. in N. Zorman, Ljubljana, Stari trg 32. - Dostavi se tudi vsaka količina na dom.

Mikloški vozilnik

dobro ohranjen kupim. Kos. Črnavas 187.

Dobre čevlje

dobite pri Jerneju Jeraj. Zapoje 10 Smednik.

Pastirja

13 do 16 letnega sprejem takoj. Jožef Peterca. Vevče 28. D. M. v Polju.

Trgovskega vajenca

lepega vedenja, poštenih kmetičkih staršev sprejem z oskrbo. — Cvetbar. Prekope-St. Jernej.

Dne 10. julija t. l. se je izgubil v gozdu na Mrzlem studentu sivkasti, trdodlakasti pes. Ako kdo o njem kaj ve, naj javi županu Antonu Vovku na Bledu.

Ugoden nakup

Najboljše nogavice, rokavice, srajce, ovrtnike, kravate, trikotarje, dišeča mila in vezenine, vse potrebščine za čevljarje, šivilje in krojače, itd. itd. po najnižji ceni dobite le pri tvrdki

Josip PETELINC, Ljubljana

Telefon 2913

blizu Prešernovega spomenika (za vodo).

Wiener Messe

3. do 10. septembra 1933

(jubilejni sejem)

POSEBNE PRIKREDITVE:

Pohištenni sejem / Električna gospodinjstva / Novodobno orodje za plin / Obrtne kolektivne razstave / Radio razstava / Razstava avstrijske Radio-prometa a. d. (»Ravag«) / Dunajska pletilna moda / Razstava kuhinjske razstave »Narodno rokodelstvo« / Stavbarstvo in cestne zgradbe / »Rastura hiša« / Razstava prenosnih zgradb / Razstava iznajdb / Zimski sport / »Posredovalni in oskrbniki poslastic« / »250 let dunajske kavarne« / Razstava živil / Poljedelski in gozdni vzorci sejem

Brez potniškega vizuma! S sejmisko izkaznico in potnim listom prost prehod v Avstrijo — Ugrski transito vizum se dobi na meji proti predložitvi sejmiske izkaznice — Značne vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicih, na Bregavi, na Jadranski in v zračnem prometu — Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmiske izkaznice (50 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., Wien VII

in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunaška c. 31 / Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Dunajska c. 1 / Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), podružnica hotel Miklič, via-ris glavnega kolodvora

Nervozna gospa je stopila v ljubljanskem nabotniku v dvigalo. Ko se je to jelo hitro dvigati, je prišla uslužbenca za roko: »Kaj bi se zgodilo, ako bi dvigalo naenkrat zdrknilo v dno?«

On pa je hladno odvrnil: »I, kaj, službo bi izgubil.«

CVIČEK originalni bi radi. Dobite ga v Centralni vinarni v Ljubljani.

Nadut in zadirčen gost, ki je dal čez glavo opravi natakari, jo je končno poklical ter dejal tako od zgoraj dol: »Koliko sem vam dal?«

Natakarija je skomignila z rameni: »Hm, koliko ste mi dolžni, je težko reči, račun pa znaša šeststajni dinarjev.«

Zahvala.

Podpisani se za izplačilo cele zavarovane vsote ob smrti moje žene, ki je po petih mesecih zavarovanja nenadoma umrla, Vzememni zavarovalnici, oddelku KARITAS, najtopleje zahvaljujem in to solidno zavarovanje vsem priporočam.

Kočevje, 12. avgusta 1933.

Drobnik Ivan I. r.

Breznik je bil strojevodja pri železnici, v prostem času pa je z največjo vnemo gradil in sestavljal radioparate in o uspehih je potem pravil svojim tovaršem, ki pa so bili že davno siti takega govorjenja. Nekega dne je spet razkazoval aparat rekoč, to je moj zadnji uspeh. Sljajno.

»Verjamem,« je odvrnil tovarš, »da si sam napravil aparat. Je čisto tebi podoben, ker pri vsaki postaji žvižga.«

IGNACIJ NAROB, TAPETNIK, GOSPOSVETSKA CESTA 8TEV. 16 (PRI LEVU).

Gospodinja: »Zagotavljali ste mi, da je z vašim premožem kurili najbolj varčno. Premož pa niti ne gori.«

Trgovci: »Gospa, kaj si morate misliti še kaj bolj varčnega?«

Izdajatelj: Dr. Gregorij Poljak.

Urednik: Jože Košiček.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čok.